

PARAULA D'ÒC

Època II, núm. 15

València, 2017

CAMINS DE TORNADA A LO RAT PENAT

Homenatge a Constantí Llobart i a la seua societat centenària 'd'Aimadors de les Glòries Valencianes'.

Director: Lluís Fornés.

Consell de Redacció: Joan Martinis, Roger Mira, Josep Carles Laínez, Alexandre Ordaz, Anna Nicola, Toni de l'Hostal.

Tots els drets reservats. El contingut d'esta obra està protegit per la llei, que estableix penes de presó i/o multes, a més de les corresponents indemnitzacions per danys i perjudicis, per als que reproduïsquen, plagien, distribuïsquen o comuniquen públicament, en tot o en part, una obra literària, artística o científica, o la seua transformació, interpretació o execució artística fixada en qualsevol tipus de suport o comunicada per qualsevol mitjà, sense la preceptiva autorització dels autors.

© Els autors.

© CIRDOC.

ISSN: 1577-2047

Centre Internacional de Recerca i Documentació Científica.

Associació d'Occitanòfils Valencians.

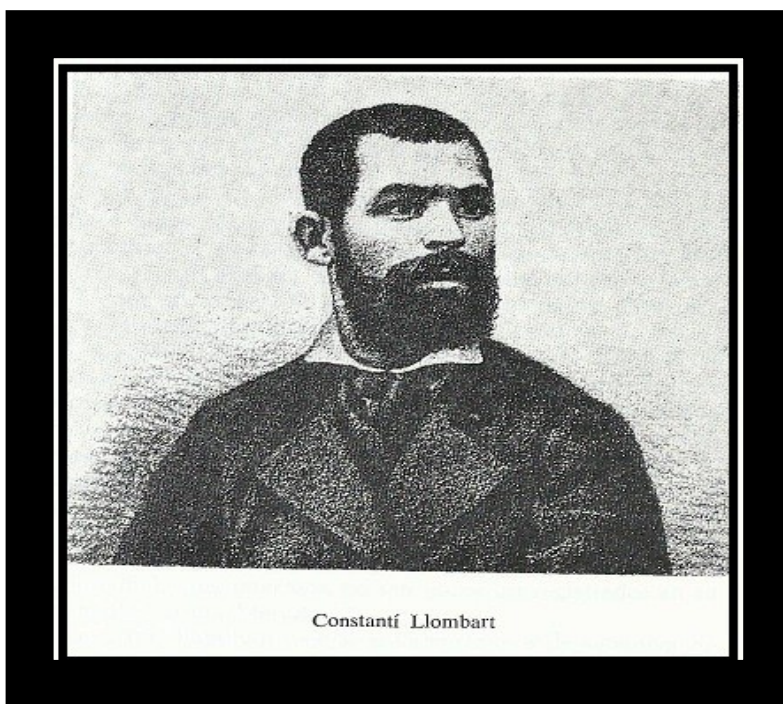
<http://www.oc-valencia.org>

Maquetació i gràfics: Joan Martinis

TAULA

- CAMINS DE TORNADA A LO RAT PENAT <i>Per Lluís Fornés.</i>	
1. PRELIMINARS.	5
2. DE L'ALIENACIÓ ELITISTA A L'AUTOESTIMA POPULAR.	15
3. FINAL CREATIU. PREGUNTATS, CONCLUSIONS I SOLUCIONS.	111
- BIBLIOGRAFIA	117
- ANNEXOS.	
1 EL MANIFEST ANTI OCCITANISTA	121
2 EL MODEL QUASIORIENTAL	131
3 EXISTIXEN ELS "DOS GRANS DIALECTES CATALANS"?	137

“Malvirats los que maltraten a sa mare; benaurats los fills que l’honren, sí, benaurats los que fan valencianisme, perquè ell ha de portar a la nostra terra dies de gloria. Lo Rat Penat es la Societat cridada en primer lloch a fomentar en los cors dels valencians l’amor a les nostres coses; Lo Rat Penat que enclou quant de notable te Valencia en arts i en lletres”. LLOMBART, C. (1882:10) Calendari Llemosí.

Constantí Llobart, València 8/10/1848- 30/3/1893

CAMINS DE TORNADA A LO RAT PENAT

"Alienar: fer perdre la identitat per alienació."

Il·lús FORNÉS

PRELIMINARS.

CONSTANTÍ LLOMBART, UN SUPERDOTAT

Els seus detractors –generalment universitaris i de casa bé- han insistit molt en el fet que no haguera pogut acabar els seus estudis, “Li mancava el rigor que dóna l’ensenyança universitària”, diuen. Obliden que l’Acadèmia, composta per tècnics eixuts, no crea genis, no ensenya a crear ni a ser el motor que puga posar en marxa, per exemple, una obra com la Renaixença, tan absolutament fonamental per al manteniment de la nostra llengua minoritzada, que encara hui existix gràcies a genis com Llobart.

El geni és aquell que fa coses que la resta dels seus congèneres no sap, no pot, fer. “Geni, aptitud superior de qué és dotat un esperit creador, poder altíssim d’invenció i organització”, explica el diccionari. Els detractors del genial Llobart, -els que sí que van tindre la sort de passar pels estudis universitaris- no són genis; potser estudiants brillants, amb notes altíssimes... al cap i a la fi: simples mediocres. La història de Mozart i Salieri és el millor

paradigma explicatiu: ningú dubta que Salieri va ser un bon músic, que va morir d'enveja...

El pare de la Renaixença i de Lo Rat Penat té totes les característiques dels infants amb sobredotació intel·lectual que, encara hui, no se saben interpretar, ni pels mateixos ensenyants, ja no direm pels responsables universitaris, polítics, etc; la primera característica, no avenir-se gens amb l'ensenyança reglada. En l'article " En Constantí Llombart, apunts biogràfichs" de Puig i Torralba trobem:

"Dende l'escola d'en Macari Asensi, en la qual se distinguí per son natural ingeni, passà a estudiar en les Escoles Pies, hont demostrant ab ses travesures poca afició a l'estudi, detreminareen sos pares dar-li ofici per vore si se li sentava el cap, y colocaren-lo en casa un encuadernador, hont cumplí perfectament, fins que aficionant-se d'una manera extraordinària a la llectura de quantes obres caïen e son poder, descuidà llastimosament sos deures. Volgué llavors seguir una carrera, cursà dos anys en la Normal de Valencia, y sense aplegar a revalidar-se, puix compregué que li mancava vocació per a l'eixercici del magisteri, se matriculà en l'Institut de Segona Ensenyança, veent-se obligat, més tart, per desgràcies de la família, a renunciar als seus estudis universitaris. L'amistat que encara en molt tendra edat l'uní ab l'inspirat poeta en Pelay del Castillo, lo qual veia especialíssimes dots en son jove amich per a la lliteratura, fon causa de que, abandonant, Llombart, lo taller, se dedicara en cos

y ànima al cultiu de les lletres".¹ PUIG I TORRALBA, J.M. (1882:147) Calendari Llemosí.

L'altra característica, la creativitat: Va escriure teatre, poesia, assaig... El 1875 creà "Lo Calendari Llemosí Lo Rat Penat". El 1876, i després de "llaborioses investigacions", publicà les *Obres festives compostes segons l'antiga, general i molt raonable tradició, pel pare Francesch Mulet*. El 1879, rep el premi ordinari dels Jocs Florals per l'obra *Los fills de la morta-viva*, PUIG I TORRALBA (Ibid). I un llarg etcétera. Una capacitat extraordinària de crear, d'impulsar, de conduir, de produir, d'entendre... que encara hui agraiïm, alabem, i elevem als cims més alts de la nostra cultura, front a la mediocritat anodina de l'entorn, i al menyspreu que li mostrava també la burgesia valenciana que s'aprofitava de l'esclat cultural que ell, impulsant la Renaixença, havia produït. Llombart va ser una personalitat íntegra i excepcional enmig d'intel·lectuals mediocres i de burgesos envejosos que no van aportar mai res de nou a les iniciatives del creador de Lo Rat Penat.

¹ Els subratllats són nostres. Remarquen algunes de les característiques dels xiquets i xiquetes amb sobredotació intel·lectual, que, encara hui en dia, no són diagnosticats ni tractats segons les seues necessitats especials. El context social on es desenrotllà Llombart no el va entendre ni el va ajudar. Ell, en canvi, sí que regalà a la societat valenciana tots els valors intel·lectuals, morals, culturals, etc que posseïa.

DE FILOSOFIA I CIÈNCIA

La funció fonamental de la filosofia és preguntar, i preguntar-se. Per a respondre al tradicional “Qué vos passa, valencians?” hem de preguntar, seguir preguntant: ‘qué passa?, per qué passa? Des de quan passa? El catalanisme és un dogma?

Que el català és la llengua dels valencians, que els països catalans són la salvació de la “nostra” cultura, etc ¿són afirmacions que formen part dels principis fonamentals i indiscutibles dels que han liderat la cultura (amb majúscula) dels valencians els darrers anys? Pregunte, des de la meua condició de catalanòfil que ha estudiat intensament la llengua, la cultura, la història, etc, catalanes. En cas afirmatiu, podríem dir, per tant, que formen part del dogma: el que es va inventar la burgesia catalana noucentista.

Enfrontar-se als preguntats anteriors és una iniciativa que pot dur a resultats molt clars, congruents, precisos i tremendament satisfactoris. Les persones que sentim el goig de preguntar, i sobretot d’actuar atenent els resultats dels preguntats fets, solem resultar molestes, incòmodes, pero la nostra ètica nos obliga a la reflexió, a l’argumentació i a l’acció contra el dogma, els dogmes. I ací parlarem, del que ha patit la societat valenciana, tants anys sense identitat col·lectiva, i per tant, sentint-se sense entitat, a causa d’haver viscut enscada en les premisses del dogma. Prou. Com va dir Vicent Andrés Estellés en aquell vers, cal “plantar cara a la vida”. I als dogmes.

“Mientras existan dogmas allí donde no debe haberlos; mientras los hombres nos conformemos con lo dado donde pudiéramos asumir las riendas, sigue teniendo la filosofía la función crítica y liberadora que, por su mismo status epistemológico, no pueden ejercer las ciencias”. CORTINA, A.(1995 :31)

Pero, és que quan passem de la reflexió filosòfica a la ciència en concret, a partir de la qual s’ha produït el dogma, encara trobem més incoherències. La pretesa ciència lingüística té, en primer lloc, un esbiaixament que fonamenta ja tots els despropòsits que trobarem en la segona escala: manipulacions documentals, barreja d’arguments polítics amb lingüístics que “arriben a conclusions científiques”(???)... I un llarg etcétera de despropòsits fonamentalistes que intentarem explicar (desmontar) amb els arguments que aportem en el treball present, fonamentats i, per tant, antifonamentalistes, antidogmàtics. Passem a l’acció.

“Son los pensamientos <<fuertes>> los que permiten a la filosofía ejercer su tarea, porque nos pertrechan de un <<criterio racional para la crítica>> y de una <<orientación para la acción>> CORTINA, A. Ibid.

QUATRE GENETS AMB TRELLAT, OBRINT CAMINS

Òscar Rueda, vicepresident de Lo Rat Penat, entre Sergi Núñez i Àlex Ordaz En els CXXXIII Jocs Florals, 20 de gener 2017

Un dels símptomes que els valencians som un poble malalt és el menyspreu amb què mirem les coses pròpies. L'actual recuperació de la llengua té com a base els grans esforços que van fer els renaixencistes, amb Constantí Llombart al cap del moviment. I, en l'actualitat, trobem que tenim més de cent anys d'història malbaratats. La intel·lectualitat valenciana catalanista sent un menyspreu per la societat centenària Lo Rat Penat que no es pot explicar fàcilment. Dit això, també cal afegir que, si bé fins ara, eixe mirar de reüll la societat creada per Constantí Llombart era majoritari, pareix que les coses estan canviant. Ara, poc ha, un grup de jóvens, provinents del món universitari-catalanista, han passat a engrossir les files de l'entitat

valencianista: Alexandre Ordaz, Sergi Núñez de Arenas, Joan-Josep Pastor, Alexandre Llopis de Pau. Un d'ells, gran mestre en fer i fer-se preguntes, em diu que sí sóc soci. El preguntat em desconcerta .-Jo? No. Jo, encara que sóc allò que alguns diuen 'un lliurepensador', vinc de tradició catalanista, d'aquells que abandonaren la societat els anys 70. Com he de ser soci jo de Lo Rat Penat? Quin preguntat més estrany! Als tres dies ja em vaig dir: Per qué no? Ja vorem...

I ara, ben mirat, amb la perspectiva que dóna el temps veig un joc tan subtil com suggeridor: El catalanisme va abandonar Lo Rat Penat. Punt. De seguida van començar les desqualificacions cap a la societat centenària. I, poc temps després, es va crear la primera Càtedra de Filologia Catalana, a València (que es pronuncia València). Tot encaixa.

PARAULA D'OC, L'ALIENACIÓ ELITISTA I LO RAT PENAT

Dedicar un número de *Paraula d'Oc* a la societat centenària sí que abellix molt. Encara que, el primer avís que hem de donar és que ací posem en dubte les teories lingüístiques vigents, i, si cal, comencem demanant disculpes, pero ho raonarem. El primer motiu és que -a diferència de les publicacions, del catalanisme o del valencianisme- *Paraula d'Oc* ha continuat publicant sempre en el mateix marc cultural, i amb la mateixa idea que Constantí Llombart tenia de la llengua; de fet, usem el lema: *Paraula d'Oc, escrita en totes les modalitats lingüístiques del diasistema occitano-romà*. I hem continuat guardant l'esperit renaixencista

de Llobart, i publicant poetes de totes les Tèrres d'Òc. En *Paraula d'Oc* núm 4 (2001), dedicat a "Els càtars valencians" hi ha una separata literària "Odas Ivernencas" de Joan Frederic Brun, Montpelhièr, el poeta premiat, on es publiquen també poemes de Rafael Company, València; Joan Jornòt, Nimes; Pilar Cabot, Vic; Eva Pitarch, Barcelona; Tasio Llerena, Mataró; Josep Lluís Rico, Castalla... etc. En el núm. 6 "És moltíssim més senzill encara: Digueu-li Occitània", (2003) la separata literària s'obri amb el poemari "Naturamor i paraules" de Voro López i Verdejo (València); i es publiquen també els finalistes. "Amor d'ivern" de Francés Lambert, Sant Joan-de-Buòja, Occitània; "Amor que preexistix la vida", Ramon Pérez Carrió, Pedreguer; "Miratge", d'Àngel Solà i Vidal, Tortosa.

Vist que *Paraula d'Oc* ha continuat, i continua, caminant per les sendes marcades per Constantí Llobart, d'amor a València –i a son Regne històric- i de mentalitat europea i universal, entrava dins la lògica la dedicació especial del número actual que vol fer l'anàlisi dels problemes que s'han derivat de les diverses divagacions que s'havien produït els anys darrers. I seguim analitzant i aprofundint en el tema.

La mateixa animadversió que hui té l'ALIENACIÓ ELITISTA cap a la societat Lo Rat Penat és la que fa uns anys tenia a la pilota valenciana, les falles, la bandera amb franja blava, etc. El fruit de l'alienació i l'autoodi de les minories elitistes que van, a poc a poc, apuntant-se a les partides de pilota valenciana, a les falles... I

el camí lògic és seguir per sendes de trellat, i tornar a Lo Rat Penat, respectar l'associació, com l'entitat centenària que és, i reivindicar el nom històric i literari de la llengua: Valenciana. La veritat només té un camí: el trellat.

HEM VIXCUT, I VIVIM, EN UNA MENTIRA COL·LECTIVA

“De l'alienació elitista a l'autoestima popular” és una anàlisi -que vos resultarà diferent, nova- del procés que ha dut tots els desequilibris lingüístics als valencians, que es pot complementar amb estudis anteriors, “Problemes metodològics en l'estudi de la llengua valenciana” www.ocvalencia.org, I, en l'annex 3: “Existixen els ‘dos grans dialectes catalans’?” que fa un preguntat incisiu que acaba de forma demoledora. L'objectiu és intentar oferir llum nova als problemes sociolingüístics valencians: obrir camins al futur, aplicant un nou paradigma clarificador i superador de les mancances que demostrem que tenen els dos en litigi. Seguim i seguirem intentant el consens a base d'argumentar. La paraula és poderosa. Encara que en este cas hem hagut de fer-la vibrar a través de diverses disciplines – algunes explícites, altres implícites en este treball- més allà de la lingüística i la sociolingüística; també la psicologia, la història i l'economia, han aportat dades dels seus camps respectius; sense la suma de tot, de tots, no haguera sigut possible entendre el procés tan complicat que ha patit la societat valenciana durant tants anys. Confiam que l'esforç haja valgut la pena, i que qui haja de reflexionar, ho faça, i obre en conseqüència, que igual

resulta que genis no són, pero el quocient intel·lectual el tenen lo suficientment alt com per a ser capaços d'arribar a entendre l'enorme error que han comés.

Tornar a Lo Rat Penat és un encert, benvolguts jóvens que heu iniciat el camí. Constantí Llobart proclamava al món que en la societat -hui ja més que centenària- havien d'estar tots els poetes, els de guant i els d'espardenya. Seguint els consells del mestre, actualment en som uns quants militant en la idea de TOTS SÓN NOSTRES, tots, sense sectarismes, com volia Constantí Llobart.

DE L'ALIENACIÓ ELITISTA A L'AUTOESTIMA

LLUÍS FORNÉS (28/10/2016)

*"Alienació vol dir patir la imposició com a propi d'allò que ens és alié,
i patir l'expropiació i l'estranyament d'allò que ens és propi".
Joan Francesc **MIRA** Sobre la nació dels valencians*

¿Es pot tornar a la situació anterior a 1962 en la que les institucions catalanes i mallorquines oferien premis en el cartell dels Jocs Florals? ¿Tornaran a participar poetes i escriptors catalans, mallorquins i llenguadocians en les activitats de Lo Rat Penat? En definitiva ¿Es possible acabar en el conflicte llingüístic que patix l'intellectualitat valenciana?

Federico **Martínez Roda** "Lo Rat Penat i l'imaginari col·lectiu valencià". HdeLRP, C. XI.

INTRODUCCIÓ

La resposta a Martínez Roda és sí. Es pot tornar. Hem de tornar als principis que va defensar Constantí Llobart i a la seua visió gran, europea, vicentina, de la LLENGUA VALENCIANA.

I a Mira, agrair-li que, sense ell saber-ho, haja posat el punt exacte per a entendre quin ha sigut durant tants anys el problema, els diversos problemes, al voltant de qüestions lingüístiques, que hem patit els valencians: l'ALIENACIÓ (PERO L'ELITISTA).

Mapa de les Tèrres d'Òc.

Quantes voltes hem dit que els valencians no tenim identitat col·lectiva? I hem preguntat, *urbi et orbe*, per qué? sense trobar la resposta que no estava tan llunt. Anem al diccionari: “*ALIENAR: fer perdre la identitat per alienació. ALIENACIÓ: Acte pel qual es transmet a altres el domini o un altre dret sobre una cosa*”. Hem de concloure, per tant, que L’ALIENACIÓ ELITISTA és la culpable de la manca d’identitat col·lectiva del poble valencià.

Dit d’una altra manera: “Qui perd els orígens perd identitat”, per tant, convé aconsellar al valencianisme actiu que malda per trobar un lloc en el món i un futur més clar, que torne al punt de partida, a la creació de la societat Lo Rat Penat i la idea de llengua gran que tenia el seu fundador Carmel Navarro, altrament conegut com Constantí Llombart. I que compartia totalment l’altre patriarca renaixencista Teodor Llorente.

Els problemes lingüístics que ha patit, i patix, la societat valenciana s’han malanomenat ‘conflicte lingüístic’ perquè realment la societat valenciana així ho percep, com un conflicte real, però prompte van arribar els experts i van aclarir que l’expressió no és correcta perquè la idea de conflicte lingüístic correspon a la d’una llengua minoritzada front a una llengua gran que és la que la pot fer desaparèixer. Donem, per tant, com a bona la indicació dels experts i no parlem més de ‘conflicte lingüístic’, ni tampoc de ‘Batalla de València’, soterrarem els dos conceptes i comencem de nou, una nova etapa amb idees noves que ajuden a comprendre el problema real que, en matèria

lingüística, ha patit, i patix, la societat valenciana, com a conseqüència de l'alienació i l'autoodi d'algunes elits universitàries que van abraçar nom i formes lingüístiques alienes i van produir així una enorme i destructiva diglòssia interna en la societat valenciana perquè "La llengua és part essencial de la identitat d'un poble". Per això el poble valencià necessita recuperar allò que l'alienació li està negant: la Llengua Valenciana, amb el nom que li van posar, lògicament, els nostres clàssics. Cal que ho tinguem en compte, i ben present. L'alienació i l'autoodi es van produir per la influència d'una burgesia expansionista aliena que va penetrar, via elitista, en la universitat valenciana. I a causa de la via aliena, elitista i alienant, aquelles idees no han penetrat mai majoritàriament en la societat real valenciana, ni llavors ni en l'actualitat. Per això est article recorre el camí : DE L'ALIENACIÓ ELITISTA A L'AUTOESTIMA POPULAR VALENCIANA. I proponem oblidar les nocions de conflicte lingüístic i batalla de València, el primer per no respondre als cànons de l'ortodòxia; i el segon, per associar el nom de València, en negatiu, a la batalla. No: el període nefast és el de l'ALIENACIÓ ELITISTA. I, així, deixem de donar una visió negativa del poble valencià (sempre en batalles lingüístiques), i carreguem la responsabilitat en els alienats i alienades que són els responsables del problema. Els causants també sabem qui són: els que manen (els que tenen el domini) dels conceptes alienats a la societat valenciana.

‘Conflicte’, ‘Batalla’, que s’han usat fins ara, són més sonores i més apropiades per als titulars de premsa i per a fer populisme; en som conscients. Sabem que les dos paraules ‘alienació’ i ‘elitisme’ no formen part de l’ús corrent, i que són poc conegudes, pero intentarem fer-les populars, del poble, perquè els problemes que ha patit el poble valencià durant tants anys, per qüestions lingüístiques, és l’ALIENACIÓ ELITISTA.

Actualment encara estem patint les conseqüències del projecte polític de la burgesia noucentista catalana que va tindre el seu punt àlgid els anys 60 del segle XX en la Universitat de València, etapa que tractarem d’explicar en les pàgines que vénen a continuació, i que podrien tindre com a referents, d’un costat, els models del català que practiquen els Departaments de Filologia Catalana de les universitats valencianes –encorsetat, inorgànic i inexistent en la realitat viva, i de l’altre, el valencià que ara (encara) es parla, elevat a la dignitat literària, un model de llengua que propugnen diverses persones i entitats, sense directrius foranies. Pero, no seríem justos si mos deixàrem dur per la generalització: En alguns Departaments hi ha persones discrepants, a les quals respectem i els agraïm la seua visió de la llengua dels valencians, encara que sabem que la nostra comprensió no pot pagar la desconsideració que patixen per part dels seus, tan poderosos com alienats i elitistes.

Cal dir, i així ho remarcuem, que cap dels models esmentats –ni els de directrius forànies ni autòctones- no té ni el més mínim

referent en les idees que propon el nostre paradigma, que són les de la cultura europea que va posar en marxa Constantí Llombart en els primers anys de Lo Rat Penat, aquella llengua valenciana que ell denominava indistintament 'llemosina' o 'llengua d'Oc' també. Referent imprescindible al qual hauran d'arribar tots en algun moment del procés incert en qué es troba la llengua valenciana en l'actualitat, si volem projectar un futur més clar.

Dit això, explicat que ací parlarem d'una perspectiva sociolingüística diferent a la dels paradigmes a l'ús, donem per bones totes les anàlisis que s'han fet fins ara sobre el que els experts consideren el conflicte lingüístic real: la possibilitat que el valencià desaparega per la pressió del castellà (pero no oblidem l'actual influència de l'anglès); donem també per bo els problemes d'autoodi d'aquells que es veuen ser poca cosa i abracen qualsevol directriu que vinga de Madrid perquè la consideren millor, o la Bona. Som conscients també del mal tracte que políticament hem de rebut de Madrid, -l'actual infrafinançament és una prova clara-. I no neguem cap de tots els mals que als valencians i valencianes mos arriben per ponent. Remarquem, no obstant, que l'anàlisi que fem a continuació parla d'uns problemes concrets i des d'una perspectiva nova, que no ha vingut per les ensenyances de cap de catedràtic especialiste i emmarcat en algun dels dos paradigmes que s'han passat tants anys enfrontats. El nostre paradigma, des d'una perspectiva actual i científica, partix de les idees lingüístiques de

Constantí Llobart, a les quals demana tornar, intenta raonar amb les dos parts en litigi, i afirma que ser valencians és la nostra manera de ser, i de situar-nos en el món, sense que siga necessari, i molt menys imprescindible, mirar ni a ponent ni al nord. Sense complexos, ni d'inferioritat, com els va passar a les elits universitàries que van caure en l'alienació, ni d'absurda superioritat anticatalana, com els va passar als blasquistes. Hui en dia, ja tenim la suficient perspectiva històrica que pot facilitar-nos la comprensió dels fenòmens que han dut la societat valenciana, durant tants anys, massa, pels camins tortuosos de les bregues "filològiques". Rebutgem el xovinisme i més encara la cabuderia d'aquells, participants dels processos d'alienació i autoodi, als qui els falta temps per a trobar el moment de recordar-nos –en negatiu- el comte-duc i allò de "los muelles". Mirem la societat valenciana en positiu. Som valencians orgullosos de ser com som per les nostres condicions tradicionals, i obrim els braços a tots els de nova planta que vullguen ser-ho. Som barrocs quan ho som. Som racionalistes quan ho som. Som festers quan ho som. Som treballadors quan ho som. I sempre som valencians, els mateixos, el mateix poble en marxa buscant un futur més clar amb l'autoestima ben alta. Recuperem la llengua (Qui té la llengua té la clau que obri tots els panys), recuperem el nom clàssic i literari de la llengua, i recuperarem la identitat col·lectiva, i serem un poble amb entitat social. I llavors s'hauran acabat 'les batalles' i 'els conflictes'. I el valencià serà un poble normal amb grans possibilitats de

recuperar la força creadora que ja tinguérem en el nostre daurat segle XV.

SOBRE LA UNITAT LINGÜÍSTICA

La gran insistència –extremadament exagerada- dels líders de la filologia catalana en afirmar la unitat de la llengua, i d’acusar al valencianisme de ser secessionista, és una demostració de por? Òc, cert: fefaent. El secessionisme real es va produir els anys 30 en tallar la Llengua d’Oc en dos, intentant així una llengua catalana diferent i diferenciada de la històrica llengua de tots, anomenada d’Oc, provençal, llimosina, etc. El secessionisme del qual s’ha vingut acusant al valencianisme no és res, no ha sigut més que un intent inconclús de secessionisme.

La llengua de valencians i catalans és la mateixa, pero per a validar l’afirmació hem d’abraçar tot el sistema lingüístic, altrament l’expressió es queda en un simple sofisma.

La unitat lingüística té el seu monument més important en *La Cançon de Santa Fe*. I és a l’Església catòlica –com és lògic- i no als trobadors, a qui li la devem. V. www.ocvalencia.org . I, podria ser que el proper número de *Paraula d’Oc* el dedicàrem al tema.

DE LA CIVILIZACIÓ TROBADORESCA A LA RENAIXENÇA

La Renaixença és el període que comença al voltant de 1831, si prenim com a bona la idea que el poema ‘Lo Somni’ de Vicent Salvà conté elements renaixencistes. El moviment pretén

recuperar, reivindicar i posar en valor la llengua minoritzada que, del nord de Llemotges al sud d'Alacant, s'havia desenrotllat durant l'esplèndida Civilització Trobadoresca que té els seus darrers trobadors, de l'època clàssica, en els valencians Jordi de Sant Jordi i Ausiàs March; període cultural que està en les arrels més profundes dels valencians: La creació del Regne de València es va produir en llengua provençal, segons Martí de Riquer: *“Las dos veces conocidas en que versificó Pedro el Grande lo hizo en lengua provenzal (...) lo cual hace que con justicia podamos darle el nombre de trovador y que literariamente debemos estudiarlo como vinculado a la poesía provenzal trovadoresca”* RIQUER, M. (1951:273). Potser cal recordar ací també que aquella era la llengua del creador de l'històric Regne de València, el rei en Jaume I, fill de Maria de Montpelhièr, de la qual heretà la llengua, que per aprendre's de la mare, es denomina llengua materna.

El mateix Enric Prat de la Riba, en intentar construir aquella Gran Catalunya, té consciència clara de la base cultural, en *La nacionalitat catalana* diu:

“La unitat de cultura va manifestar-se d'una manera esplendorosa. La poesia dels trobadors, tot i el seu convencionalisme propi de tota literatura cortesana, va ésser una bella florida de l'esperit d'un gran poble: les tonades d'aquella llengua artificiosa feta amb 'motz triatz' entre els diferents dialectes del nostre idioma nacional van fer-se sentir en totes les

corts de l'Occident i Migdia i van despertar la inspiració poètica de l'ànima de totes les nacions que les escoltaren"PRAT DE LA RIBA (1978:91)

La civilització trobadoresca es troba a la base de la recuperació renaixencista; Constantí Llombart ho té clar, i així ho mostra amb la seua concepció de llengua valenciana o llemosina o d'Oc. A Catalunya les coses són diferents, més confuses, si entenem per confuses que, diuen que formem part d'una mateixa llengua i d'una mateixa cultura, pero que ells volen que siga i es diga catalana, premissa primera i principal, que és la causant del secessionisme lingüístic noucentista i dels problemes sociolingüístics valencians. Vegem l'embolic mental de Rubió i Ors:

"Catalunya fou per espai de dos segles la mestra en lletres dels demás pobles; ¿Per què, puix, no pot deixar de fer lo humillant paper de deixeble o imitadora, creant-se una literatura pròpia i a part la castellana? ¿Per què no pot restablir sos Jocs florals i sa acadèmia del gai saber i tornar a sorprendre al món ab ses tensons, sos cants d'amor, sos sirventesos i ses aubades? Un petit esforç li bastaria per reconquistar la importància literària de què gosà en altres èpoques. RUBIÓ I ORS (1888: XVII)

Jocs Florals, tensons, aubades, sirventesos... tot és català, que uns anys més tard es concretarà en la fórmula 'català-noocità' en arribar els anys d'imposició del secessionisme lingüístic.

Com és sabut, aquell sistema lingüístic, que va del nord de Llemotges al sud d'Alacant, ha rebut, i rep, diversos noms: llengua llimosina, provençal, llengua d'òc... que són apel·latius unificadors de tot el sistema; i també han fet nom diverses modalitats lingüístiques o llengües occitàniques: llengua valenciana, català, gascó, auvernyat, etc. Però, la consciència global, europea, està present en la Renaixença, i Frederic Mistral és una de les figures més destacades de l'impuls del moviment. A València ho és el seu admirador Constantí Llobart. La Renaixença reclama el cultiu de la llengua autòctona, i elevar-la al màxim nivell de cultura. Llavors la llengua era anomenada llemosina al sud dels Pirineus; provençal, a la Provença mistraliana, terra dels felibres, nom que va usar també la comunitat científica internacional. En els primers anys, aquella 'germanor', com se l'anomenava en les terres d'òc del sud, semblava estar en peu d'igualtat amb els provençals encapçalats pel premi Nobel, Frederic Mistral, però, si la civilització trobadoresca i la cultura d'òc ja l'havien convertida en catalana, des de Barcelona, prompte va començar el procés de convertir el català en capdavanter del moviment renaixentista. En data de 12 de novembre de 1876, Joaquim Rubió i Orts (Lo Gaiter del Llobregat) adreça una carta a Teodor Llorente la qual comença:

"Tal vez habrá visto usted en la última Renaixença, sección de Bibliografía, que el célebre filólogo Meyer ha dicho en la Romanía que nuestro renacimiento literario era posterior al de Provenza, y

hasta si mal no recuerdo, hijo de este.” En LLORENTE FALCÓ, T. (1932: 68)

Com es pot observar pel to de l'escrit, Rubió i Orts no està disposat a acceptar que Catalunya vaja a la coa de ningú, i per això vol saber si la Renaixença valenciana és autòctona, seguidora de la catalana o de la provençal. O, dit d'una altra manera, Rubio i Ors vol saber si en Teodor diu que ell, Rubió i Ors, és l'inventor, i primera figura, de la Renaixença o no. (A voltes, la vanitat humana és descomunal). I li fa les preguntes següents:

“1- El renacimiento de la literatura en lengua vulgar ¿Fue ahí espontáneo, o hijo de la influencia del nuestro o del provenzal?”

2- ¿En qué años comenzaron a escribir en verso o en prosa lemosina usted, los citados Querol y Labaila, y demás amigos de usted, y qué fue lo que les movió a escribir en dicha lengua?”

3- ¿En qué tiempo, año más o menos, empezaron a tener ustedes noticia de la moderna poesía provenzal y de sus obras más notables?”

Curiosament, Rubió no pregunta per “la poesia catalana y sus obras más notables”, per qué? La preocupació posa en evidència la categoria de la poesia provençal (l'adversari). En la resposta, en Teodor (que no menciona per a res la importància de Llombart en la posada en marxa de la Renaixença a València) diu

que l'inici renaixencista és de Tomás Villarroya, al qual qualifica de "poeta lemosín", "Que es nuestro Aribau", i passa a considerar-se el protagonista de tota la Renaixença, com bé el va caricaturitzar *Folchi* en aquell dibuix amb la quinteta:

“Sent, com sóc, en Teodor,
sóc lo poeta premiat,
la reina, el mantenedor,
i per a dir-ho millor:
jo sóc tot lo Rat Penat”.

En Teodor, en la resposta a Rubió diu:

“En 1857 escribí yo los primeros versos valencianos y ya ha dicho el Calendari de Briz, en los apuntes biográficos que me dedica esta año, que me los inspiró el Gayter del Llobregat. Mi amigo W. Querol siguió mi ejemplo, y con nosotros se unió D. Mariano Aguiló, entonces bibliotecario de nuestra Universidad, para fundar la escuela poética valenciana. Este es su verdadero principio, y entonces conocimos lo que se hacía en Provenza y Cataluña. En 1858, estando yo en Madrid, compré el Mireio (de Frederic Mistral) y es indudablemente el primer libro de la moderna poesía provenzal que se vió en Valencia. LLORENTE FALCÓ, Op.cit. p.74

El poema del Gaiter, o siga de Rubió i Ors, el va posar en marxa, pero "indubtablement" el Llibre va ser la Mireia que van imitar ell i Constantí Llombart.

“De 1870 és el poema fragmentari Vicenteta , (de Teodor Llorente) que imita confesadament, no en la forma mètrica, sinó en el to, la fraseologia i el tipus de personatge central, la Mireia de Mistral”. Hª dLC: 191,V7.

Constantí Llobart va escriure, imitant la *Mireia* , la seua *La Copa d'Argent* LLOMBART, C. (1887), i en el “Discurs inaugural de Lo Rat Penat” mostra clarament el mestratge de Frederic Mistral i el seu Imperi del Sol, que Llobart abraça. Parlant dels ‘germans provençals’ que molt eloqüentment asseguren que nostra antiga parla és: *“Com lo sol que es pon, sí, mes que enjamai s’apaga”*. LLORIS, M. (1982: 67). La idea era general en els renaixencistes valencians. La trobem també en els versos de Manuela Agnés Rausell:

*“Es de totes les llengües,
la llemosina,
Sol, que, dempres de pondre’s,
encara brilla;
i d’ell llum prenen
mil ingenis que donen
gloria a les lletres”* CALENDARI LLEMOSÍ (1884:165).

I en l’occitaniste Fèlix Pizcueta
*“Ja sé que als aymadors de aquesta llengua
Nos diuen dels sepulcres cortesans
Adoradors de un sol que entre celages
De fatidichs colors ponent-se va,
Mes també sé que l’infinit omplint-lo,
Algo existix que fa brotar al cap*

Nous elements de vida en un sepulcre

Y dona al sol ponent llum de llevant. CALENDARI LLEMOŚÍ
(1882:137)

Mistral i la Reinaxença provençal són el nord dels renaixencistes valencians conreadors de la llengua llemosino-valenciana que ja llavors comença a produir un joc indegut per part dels catalans. En el discurs de Llombart ja trobem una advertència preocupant: hi ha catalans que volen apropiarse d'alguna cosa que no és d'ells, referint-se al gran poeta valencià Ausiàs March diu: "*Va enriquir-nos la nostra llengua i és venerable per son il.lustre nom, que els catalans volqueren apropiarse², lo valencià cavaller Mossen Ausiàs March, senyor que fonch de Beniarjó i Pardines...*" LLORIS, M. (1982:70-71). Els erudits valencians, ni en la Renaixença ni actualment, han vist mai el joc secessionista català per a permetre's proclamar una llengua diferent i diferenciada de la històrica Llengua d'Oc. Si Llombart haguera sigut conscient, hauria anat més enllà quan va fer l'afirmació anterior sobre March. Una literatura compartida amb els catalans Llombart entén que no dóna per a permetre que s'aproprien d'un autor valencià. La 'germanor' s'havia entés sempre més estreta amb catalans i mallorquins, per la seua condició d'espanyols, sense dubte, pero abraçava tots els occitans, l'Imperi del Sol mistralià. La germanor era felibre. I si ara hem vist que Llombart protesta per l'apropiació indeguda que els catalans volen fer del nostre

² El subratllat és nostre.

gran poeta, uns anys més tard, Llorente anirà més llunt. El 1911 en *Lo Rat Penat; revista mensual* s'evita incloure escriptors de les Illes i del Principat. La revista "*es vorà millor en València i fora de València, sobre tot en aquelles províncies espanyoles que per sa llengua i per sa literatura són nostres germanes bessones*" BLASCO, R. (1985:12 (Concepte que copiarà, pocs anys més tard, Pompeu Fabra per a trencar les relacions amb els occitans i declarar que "occità i català són dues llengües bessones"). I donat que la germanor llemosina va desapareixent a causa de les reivindicacions particularistes dels catalans, Llorente decidix que els treballs es publicaran en la revista "*en qualsevol llengua que siguen escrits, preferint, per supòsit, nostra dolça parla, l'idioma valencià*" BLASCO, R. Ibid.

No cap dubte de quins són els fonaments de la Renaixença valenciana, apellada llavors llemosina. El nom que no va dur mai a València és el de Renaixença catalana, com és lògic.

És, en primer lloc a Catalunya, on comença la reivindicació del nom de la llengua pròpia, separada de la mare legítima, amb la qual cosa s'iniciarà el procés secessionista que culminarà el segle següent; l'excusa es basa en paraules com 'anacronisme' i 'renovació', 'antiguitat' i 'modernitat', i altres de semblants. Expressions que no fan més que amagar les pretensions particularistes, les quals acabaran per alluntar la llengua del marc

europèu per a reduir-la a les particularitats respectives: casolana, la valenciana; expansionista-espanyola, la catalana.

En els Jocs Florals barcelonins trobem que *“un dels elements de tensió fou la pretensió de convertir de iure els Jocs Florals en una institució representativa de tots els Països Catalans, com ja ho era de facto”* Ha dLC: 144, V7.

Causa una gran perplexitat que l'autor considere que *de facto* existisquen els països catalans, un concepte polític que encara hui en dia no s'ha posat a votació davant de valencians, mallorquins i etc. Però, el *modus operandi* de Catalunya en tot allò referent a la llengua és així. Ja el 1873 decidixen deixar de banda el Llemosí:

“La renovació del Reglament dels Jocs Florals empresa el 1873 i culminada el 1874 portà la institució a una fugaç denominació de Jocs Florals de la Llengua Catalana.” H^a dLC:145, V7.

Constantí Llobart era conscient dels fets que estaven produint-se a Barcelona. En el Calendari Llemosí de 1876 trobem que Careta y Vidal:

“se queixa de que els valencians donem a nostra llengua lo nom de Llemosina, dient per asò que <<llengua Llemosina no vol dir més que llengua parlada en Limoges (França), y que no es, ni ha estat, ni serà may la llengua catalana que es parla aquí

(Barcelona), y, més o menys adulterada³, en Valencia y en Mallorca>>. Sense perjudi de contestar-li al Sr. Careta y Vidal més extensament(...) sols li direm que per a no donar motiu a rivalitats entre los pobles que parlen nostra llengua, sempre hem cregut lo més convient l'aplicació de lo calificatiu llemosina a les diferents rames que, despresa de l'antich arbre naixcut en la provençal Limoges, varen arrailar en Catalunya, Valencia y les illes Balears. Este es lo nostre pensament, y nos pareix que res té de particular que, aixina com la llengua que es parla en tota Espanya se nomena castellana, perque en Castella va nàixer, la que parlem hui en la patria llemosina, com lo sr. Balaguer l'anomena, o siga Catalunya, Valencia y Mallorca, prenent lo nom d'ahon tingué lo bressol, se denomine llemosina".
LLOMBART, C. (1876:16)

Amb tot el trellat del món, Llobart està anunciant ací tots els problemes lingüístics que hem patit els valencians per causa d'aquella cabuderia catalana que "donà motiu a rivalitats". Remarquem també l'argument raonable de prendre "lo nom d'a on tingué lo bressol". Únicament indicar que discrepem de Careta y Vidal i de Llobart; a criteri nostre, "lo nom" llemosina no prové de Llemotges sinó de Lhimós, ciutat on probablement es va escriure La Cançon de Santa Fe, el monument més important que té la sacrosanta Unitat Lingüística. (Vegeu La Cançon de Santa Fe a www.ocvalencia.org).

³ El subratllat és nostre.

Aportem ací una contradicció notable, que és imprescindible remarcar, la qual observem en un Llobart que demostra tindre tant de trellat en diverses ocasions, pero que, probablement per manca de perspicàcia, en este cas fonamental, que se li va escapar inexplicablement. Si, com hem vist en el Discurs Inaugural, 1878, protesta perquè els catalans volen apropiarse el nostre Ausiàs March, no veu que, a més de March, els catalans s'enduen la llengua tota, com diu Careta y Vidal, i segons li explica, a Llobart, en el seu *Lo Rat Penat, Calendari Llemosí, 1878* que dirigia i publicava el mateix Llobart (?), al qual les rames no li deixaven vore el bosc. Allí trobem un article signat per Ignasi Farré i Carrió ben explícit, que és el precedent, o una pedra més, del programa que la burgesia noucentista catalana culminarà més tard, els anys 30. En l'article, escrit a Barcelona, 15 de juliol 1877, "Algunas ideas sobre lo cultiu de la llengua catalana" l'autor comença dient:

"Al mitx de la activitat desplegada per a reviurer lo cultiu de la llengua de la antiga coroneta d'Aragó llengua avuy representada per las branques catalana, valenciana y mallorquina, hi trovem a faltar lo que més forsa y al matex temps més impuls l'hi donaria, com es, per una part lo estudi científich de la llengua..." FARRÉ Y CARRIÓ, I. en *Lo Rat Penat*(1887:50)

La corona que el poble republicà de Catalunya (Oxímoron. Perplexitat) s'ha apropiat indegudament rebatejant-la com 'Corona catalano-aragonesa', llavors duia dos adjectius negatius

“antiga” i “coroneta”. I no cap pensar que siga un error, o una errada d’impremta, perque en el número següent es repetix en “Lo sentir del renaxement de las llengüas y lliteraturas provincials”, pàg.52-56. “Antiga coroneta d’aragó”. FARRÉ Y CARRIÓ , (1879:55) Calendari Llemosí.

El llemosí, que tant defenia Llombart no existix, en l’article de Farré, ni com a precedent, la llengua és catalana i té un parell de rebrots, València i Mallorca:

“No ha faltat qui ha cregut que devia solzament cultivarse lo català y dexar arreconadas las dos brancas que d’aquest ulteriorment s’han format, com son la valenciana y la mallorquina” FARRÉ Y CARRIÓ.Ibid.

No existix el llemosí ni cap precedent. Lo català –que és l’abre- sempre ha sigut, ha existit des de sempre, i, “ulteriorment”, s’han format la resta –de brancas-. Dit d’una altra manera, lo català és La Llengua, lo altre són “parlas”:

“y la gradual formació de las parlas avuy conegudas ab los noms de valenciana y mallorquina”. FARRÉ Y CARRIÓ. Ibid.

Si lo català és l’arbre i la resta de “parlas” són brancas de l’arbre: ja tenim justificat el “domini lingüístic”.

Oblida el bon home (i aquell oblit arriba a l’actualitat) que “la parla” valenciana va crear un Segle d’Or en Llengua Valenciana. Quant a “l’estudi científic” que demana Farré, ell ja comença a fer

el mateix ús que faran més tard els seus compatriotes sumant insumables que donen els resultats “científics” que vol el “científic” que ho escriu. Ell mateix ompli les conquestes de Mallorca i València de catalans, i, a partir d’un fet tan “científic” com eixe, ja tenim la llengua:

“Catalans eran los qui conquistaren las Balears y catalans també los qui conquistaren á València, lo qual manifestará además la jermadat d’aquestas comarcas”. FARRÉ Y CARRIÓ. Ibid.

Fa molts anys que la cultura catalana viu en una hipèrbole.

ELS PAÏSOS CATALANS I LA LLENGUA CATALANA, UN SOFISMA VENUT COM A CIÈNCIA.

Des de la catalanofília actual, que venim practicant ja fa més de quaranta anys fent classes i estudiant la llengua i la literatura catalanes, intentarem parlar objectivament del problema central que ha fet patir durant massa anys la societat valenciana: les mitges veritats:

- a) El valencià i el català són la mateixa llengua? Sí, pero plantejat així és un sofisma. L’afirmació és certa, pero no és vertadera perquè la veritat és més ampla, i només es pot validar referint-se a la forma sencera, total, el diasistema occitano-romà, o històrica Llengua Llimosina o d’Òc.
- b) El nom científic de la llengua de valencians i catalans, és ‘llengua catalana’? No, perquè no hi

ha “noms científics”. De nou tenim un sofisma.

Vegem Rafael Company:

“Les raons (...) expliquen *l'acceptació* que ha tingut el nom de català per a la nostra llengua, però no poden *explicar* el perquè d'això s'ha de derivar l'adjectiu CIENTÍFIC... Les llengües, enlloc *no s'han de dir* d'una manera inqüestionable, ni tenen denominacions *científiques* : les llengües *se solen dir* amb uns noms – gentilicis- comunament acceptats (...) Utilitzar expressions com *denominació científica* per a una llengua, pel fet que l'usen quasi unànimement els filòlegs, és una *llicència* terminològica que pot esdevenir *abús*.” COMPANYY, R. (1988 :238)

- c) La cultura de valencians i catalans, és compartida? Sí. O més o menys, sí; però la Civilització Trobadoresca és comuna, i fonamental per a la cultura de valencians, catalans, mallorquins, provençals, gascons, llenguadocians, llemosins... fet cultural que, des de la cultura catalana, s'amaga sempre.
- d) Els països catalans tenen possibilitat de ser reals? Possibilitat, sí; probabilitats poques. Ho són? No. No s'han validat mai políticament, ni de cap altra manera, per por?. Només han sigut útils per a crear espanyolisme entre valencians. Les estadístiques han mostrat en diverses ocasions que en qualsevol altre lloc es vota més en clau

nacionalista o regionalista que en València. I quan les forces nacionalistes han tocat un cert poder ha sigut pel lideratge d'una dona que es proclama públicament 'no nacionalista'. Els ppcc han sigut bons també per als desitjos expansionistes catalans i per a l'alienació elitista valenciana i balear que els ha servit. I també, per a produir controvèrsies, discussions, lluites, dolor, en la societat valenciana i la balear a causa dels deliris expansionistes dels germans del nord. Insistim: els països catalans és un projecte polític (mal)bastit a partir de la teoria –pretesament científica- que la llengua té el nom “científic” de catalana-nooccitana. Tot plegat, un desgavell. Es van crear com una 'utopia dogmàtica', sustentada per l'elitisme alienat que va prometre que aquella societat ideal acabaria amb tots els mals dels catalans (valencians i balears compresos, encara que a l'hora de demanar la independència que els durà a la felicitat, els catalans se l'han demanada per a Catalunya, i punt) . Els fets han demostrat la impossibilitat de construir, ni remotament uns països catalans, especialment per terres valencianes on la paraula 'català' és l'element distorsionador més provocador que pot aparèixer en una conversa. Preferim entendre que aquells països poden, i han de ser, una 'utopia racional',

capaç de deixar-se revisar i d'acceptar tots els arguments pertinents, encara que (o, simplement que) servixquen per a dissoldre el dogma.

El punt principal, -“científic” diuen ells- del projecte de la burgesia catalana és que català i occità són “dues llengües diferents”, pero l'afirmació no se sosté científicament. Un nou sofisma. No hi ha hagut en cap moment, ni hi ha, la unanimitat necessària, en la Romanística internacional, com per a poder admetre que és una veritat científica. Partixen, simplement, de la voluntat política i de l'acceptació del principi d'autoritat, que no és una raó científica sinó una forma de funcionament intel·lectual que se sol usar quan no s'arriba a l'evidència científica. I, a partir d'ací, és evident que no es construeix sobre estructures científiques sinó en el camp esvarós del dogma, on assertions i/o prescripcions s'immunitzen front a la crítica racional. I el dogma cal combatre'l; no podem conformar-nos amb mitges veritats venudes com a ciència; els principis de l'ètica han de ser el fonament de la nostra convivència. I per això nos esforçarem tant en denunciar la falsedat, el dogmatisme i el fonamentalisme, com en aclarir i justificar racionalment els camins que busquen la correcció i la veritat. I amb tal finalitat, front al fonamentalisme dogmàtic, volem posar els fonaments necessaris que puguen impedir que un dogma que ha causat tant de dolor a la societat valenciana, siga combatut per la via de la crítica racional, sense animadversions, i intentant ser objectius i justos. En tals principis ètics es basa el treball present. L'ALIENACIÓ ELITISTA, a la qual

caldría afegir, per a ser més exactes, “ i ALIENADORA” perquè, a diferència de l’alienació clàssica del marxisme, on els ‘afectats’, el proletariat, no influïxen més allà de la pròpia classe treballadora, l’ALIENACIÓ ELITISTA, en produir-se en un estament social considerat superior, és imitada per aquelles persones, d’estaments o classes inferiors, del seu entorn. Cosa que resulta més nefasta per a la societat que patix l’alienació de la considerada ‘classe superior’. Una alienació de conseqüències devastadores, molt més que la descrita per Marx.

A Montpelhièr: Placa commemorativa del naixement de Jaume I, rei d'Aragó, i fill de Maria de Montpelhièr.

LA FUNDACIÓ DEL FELIBRITGE INICIA LA RENAIXENÇA EN TOTES LES TÈRRES D'ÒC.

El 1854 va tindre lloc la fundació del Felibritge, moviment que va posar el marxa la Renaixença a totes les Tèrres d'Òc⁴, a imitació del qual el 1859 es van produir els primers Jocs Florals a Barcelona. Però, com acabem de veure, el 1873 ja apareixen els primers intents de secessionisme a l'esmentada ciutat. El 1875 Llombart reivindica el nom llengua llemosina i convoca un Jocs monolingües. El 1881, a imitació de Barcelona, o fugint de, comença el particularisme valencià, contra el criteri de Llombart.

En el discurs dels Jocs Florals de Barcelona de 1881 Jacint Verdaguer diu:

«Avui, primer diumenge de Maig, i punt per punt en aquesta hora, fa vintidós anys que, al mig d'una rodona de venerables figures de nostre renaixement, se plantava l'arbre benehit de Déu de l'institució del Jocs Florals. "El matarà una gelada", deien els desconfiats, "el trencarà la primera ventada que vinga de llevant o de ponent", deien els qui amb mals ulls s'ho miraven; i ni les gelades l'han aturat de florir, ni les ventades de granar. "Demà tocaran a morts –deien altres- per eix nin per qui amb tanta alegria toquen a bateig." I les campanes no hi tocaren, i l'infant hermós, breçat en un vell escut de nostres comtes, creixia cada jorn més ufanós, i de l'arpa que els trobadors li donaren per a juguina, com la mel d'un rusc, vessaven les cançons per elles mateixes, i cada mes de Maig reverdia amb més ufana en son

⁴ Tèrres d'Òc és una forma valenciano-gascona amb accentuació occitana.

*front la corona gentil de roses i englantines. El nin s'és fet gran.
(...)*

De l'amor que tenia [Jaume I] a nostra parla benvolguda, què més vos ne diré? En català s'enraona amb el rei de Castella, en català escriu al kan de Tartaria i al soldan de Babilonia; i, traient del seu modest bressol eixa dolça llengua, li lleva, per a fer-la literària, els bolquers que li estretejaven, l'enjoia amb les perles dels dialectes del mig-dia de França, i la parla ell mateix en les Corts de Saragossa, estenent-la amb son exemple per Aragó, Múrcia i Oriola, com ho podeu llegir ben clar i català en els documents que d'aquells ditxosos temps hi resten (...) i la passeja triomfant al seu costat, com una reina i enamorada, que en sa dolça il·lusió veuria créixer en l'esdevenidor amb sa estimada Catalunya i arribar a ésser la llengua de mig món.» (V.Wikipèdia)

“Clar i català”, el llemosí primer, motor de la Renaixença, ha desaparegut; al seu lloc apareix el català, “la llengua de mig món”. I Jaume I parlava en català, per molt que la mare que el va ensenyar a parlar fóra de Montpelhièr, perquè La Llengua és la catalana, que, com es veu al text, al sud de França parlen “dialectes”. El catalanisme, i la cultura catalana vivien, i viuen, en una hipèrbole. (Reafirmem i subratllem).

COMENCEN ELS PROBLEMES DEL NOM DE LA LLENGUA

El 1881, en contestació als fets que van apareixent a Barcelona, comença a València la denominació particularista. Front al nom

cult 'llemosí', (perquè el nom fa la cosa), el president de Lo Rat Penat, Rafael Ferrer i Bigné, en el discurs inaugural de 1881-82 diu:

“fon molt contundent en la pretensió d'impondre el nom de català a llengües veïnes (valencià i mallorquí) <<Eixe llinatge (el lemosín) sancionat per los sigles i consagrat per la glòria, ha segut modernament posat en tela de juí per alguns respectables escritors, principalment catalans, que aidats sense ducte per l'amor a la pàtria, germana de la nostra, pretenen baratar lo cognom de “llemosí” per lo de “català” (...) Precís és pendre acta per a donar la veu d'alerta, i posar, en son cas, a la força de la imposició, la veu de la protesta>>” Hª dLRP: 76.

I, en el mes d'agost del mateix any, s'aproven els primers estatus de Lo Rat Penat, en els quals el nom “llemosí” es vorà reemplaçat pel de “valencià”:

“Reunits els senyors anotats al marge, baix la presidència de D. Jacinto Labaila, y oberta la sessió, se procedí a llegir el acta de l'anterior que fon aprovada (...) Els senyors Llombart i Martínez Aloy proposen que l'article 46 del projecte presentat referent a la llengua de la Societat, diga que serà la llemosina y no la valenciana, com se consigna en el referit projecte, sent desejada esta proposició despues de haver parlat en contra els senyors Tramoyeres y Puig, per 25 vots contra 6”.

I Llobart, i els poquets seus, van vore com el projecte gran es reduïa a termes casolans, sense connexió amb la resta del món, des de llavors fins ara. Ningú, dels valencians, era conscient que el seu projecte reduccionista valencià era això: reduir la llengua i intentar tancar-se dins de casa. El català, en canvi, era expansionista i pretenia acaparar tota la llengua de la part espanyola, per tant, on primer aniria seria a Madrid, a la RAE, en el seu moment, quan la fruita estiguera madura. El projecte catalanista tenia una estructura i un objectiu a aconseguir: tallar la llengua en dos, apropiant-se de la part espanyola tota, i posar els fonaments de la nova llengua catalana via Madrid. Els valencians, que majoritàriament no tenien consciència clara de la llengua tota, només estaven a la defensiva del seu valencià, i ignorants dels fets que els arrossegaven, i els arrosseguen, a causa de la voluntat dels veïns. No sabem si “la ignorància és molt atrevida”, molt ineficaç sí que és.

FUGIR DEL CONTEX EUROPEU, FUGINT DEL CATALÀ, el 1882

Que Constantí Llobart tenia una consciència europea i universal molt clara ho demostra el paràgraf següent:

“Que sàpia el món que hi ha valencians y Valencia, una Valencia única, hermosa com ella sola, pero al reflexar l’ombra del Micalet en l’Europa civilisada, que vegem que al seu entorn s’apinya un

poble cult, honrat i digne.” LLOMBART, C. (1882:11) Calendari Llemosí.

I, per rebuig al nom –català- que es vol impondre als valencians – apareix la particularitat lingüística valenciana. I, front a la concepció europea de Llombart, es passa a enfortir-se políticament dins d’Espanya:

Segons l’Almanaque de Las Provincias, que reproduïx el discurs de Ferrer i Bigné, en l’obertura dels Jocs Florals del 29 de juliol de 1882 en el Teatre Principal, : “... elocuente discurso, en el que trató del carácter de nuestros Juegos Florales, distinto del que había animado a los antiguos de la Provenza, Mallorca, Catalunya y Valencia. Y de los que en la actualidad se celebran en el antiguo Principado y en el Mediodía de Francia; manifestando las tendencias de Lo Rat Penat, favorable a fortificar la vida regional en usos y costumbres, artes, ciencia y literatura, creando robustos organismos dentro del general del Estado”. *Almanaque*, p. 142

El subratllat és nostre.

DE LA LLENGUA VALENCIANA, LLEMOSINA O D'OC, DE LLOMBART, AL PRIMER CONGRÉS DE LA LLENGUA CATALANA, 1906.

Si ja hem vist la disposició dels renaixencistes catalans d'erigir-se capdavanters del moviment, ara vorem, en començar el segle següent, com el desig de la burgesia noucentista catalana de tindre una llengua pròpia, amb nom propi i directius pròpies, la durà a posar uns bons fonaments: el Primer Congrés de la Llengua Catalana, al qual acudiran diverses filòlegs internacionals i varis escriptors valencians, inclòs el pare Lluís Fullana, el filòleg més prestigiós del moment, que també va contribuir a posar els fonaments de la llengua catalana, *malgré lui*, cosa gens estranya perquè el pare Fullana també desconeixia el marc global on es desenrotllaven els problemes lingüístics reals. Fullana va ser el continuador de la Llengua Valenciana que havia nascut el 1881 en Lo Rat Penat (ara, diferent i diferenciada del català), des del seu desconeixement absolut del sistema global, i sense fer cas de les directius del pare de la Renaixença valenciana, en Constantí Llobart, que tenia clar el marc i els diversos noms de la mateixa llengua:

“llengua d’Oc, les singulars y notables bellees que en la mateix abunden, senyalántvosles totes una per una, a fi d’encendre aixina en vostres generosos cors la esmortiguada flama del verdader carinyo que tot bon valenciá li es en

deute a nostre mig perdut natiu idioma.”
Llombart, C. (1878:8)

“Noble llengua llemosina, apellada aleshores del país o valenciana, que nostres majors usaren desde la gloriosa conquesta d’aquest regne. (...)

Ab ella es parla en Aix, en Marsella, en Tarascon, en Orange, en totes les principals ciutats de la Prohénça; en la Galia gòtica o Languedoch i ses cultes ciutats de Montpeller i Tolosa, com aixís mateix en la provincia confinant de Guyena i en sa capital Burdeos, i molt especialment en Limoges, de la que el nom va pendre.

En la mateixa llengua fon criat en Montpeller, i parlà nostre molt alt e invicte Rey En Jaume. Ab ella escrigué, a imitació de Juli Cesar, ses conquestes i a imitació dels romans la introduhí ab la sua religió en les Mallorques i en Valencia i son antich regne al conquistarlos. LLOMBART, C. (1878:12-13)

Constantí Llombart no només té clar la unitat lingüística de les Tèrres d’Òc, també ret pleitesia al Premi Nobel Frederic Mistral imitant la seua *Mirèia* (Vegeu LLOMBART, 1887, *La Copa*

d'Argent) i entén que el nom cult de la llengua és el tradicional que ve de Llemotges. Per això, després d'haver posat a rodar els Jocs Florals bilingües, el 1859, entén, setze anys més tard, que la llengua valenciana de cultura necessita ajuda; i convoca, recolzat per la 'Sociedad El Liceo', l'any 1875, un concurs poètic monolingüe en llengua llemosina, a causa de la nul·la creació dels poetes valencians en llengua pròpia. Fins i tot Wenceslau Querol, que dominava la llengua d'Ausiàs March presentava obres en castellà. I cal remarcar que l'esforç de Llombart per la *llengua llemosina*, en una convocatòria específica, es produïx un any després que a Catalunya es pose en pràctica els "Jocs Florals en llengua catalana", o siga, quan a Barcelona, s'aparta el nom històric i creador de la Renaixença, i s'inicia el conflicte nominaliste. La proposta de Llombart se situa entre el començament del particularisme catalanista i l'adscripció dels poetes valencians majoritàriament a la llengua de Cervantes.

La idea renaixencista, europea, de Llombart, no es va entendre bé. El pare Fullana no la va entendre en absolut, els problemes que la seua actitud i manca d'informació -en inventar-se una llengua valenciana sense els fonaments necessaris- que durien la societat valenciana als problemes lingüístics que hem patit, no els podia preveure tampoc. Els que decidixen erigir-se en més papistes que el Papa solen tindre eixa classe d'actituds que acaben regularment en drama, ja siga personal o col·lectiu.

Allí, en el Primer Congrés, s'assentaran les bases del nom 'llengua catalana' i del "domini lingüístic català". I Fullana, sense la més mínima idea del problema fonamental de la llengua –el secessionisme, respecte de la gran llengua històrica que s'estava preparant a Barcelona- anava perdut per altres camins que molt probablement li van impedir observar el fet fonamental. Però, obviant encerts i errors, Fullana va dirigir la Càtedra de Llengua Valenciana; per qué no existix ara? per qué no es reivindica? Tenim un precedent històric en aquella institució, i un demà esplendorós que comporta una nova concepció de la llengua valenciana actual i el seu relleu al futur. Hem tingut una Càtedra de Llengua Valenciana, i la volem, en volem moltes: les exigim, tantes com siga necessari, en totes les universitats valencianes. Ben entés que l'actual Càtedra de Llengua Valenciana, des de la seua independència, ha de tindre especialistes per a estudiar les relacions del valencià amb l'aragonés, i amb totes les modalitats lingüístiques del nostre diasistema: gascó, provençal, llenguadocià i català principalment, modalitats amb les quals compartim multitud de característiques. Algú està disposat a treballar el tema? Polítics? Filòlegs? Historiadors?...

LA IDEA EXPANSIONISTA DE LA BURGUESIA NOUCENTISTA CATALANA

Per a entendre els problemes lingüístics valencians, que hem patit i patim, i a més de tots els arguments que aportem en est article, hem de dur gravats en la ment, especialment, estos cinc anys 30 i estos cinc fets clau:

1930: Discurs d'entrada a la RAE de Rubió i Lluch, que explicarem més avall.
1931: Contestació de J.M. Bayarri amb la publicació de *El perill català*.
1932: Firma de les bases de Castelló, imprescindible per al projecte noucentista perquè València posseïa el Segle d'Or. (Amb els mallorquins no va caldre signar res). Por a *El perill català*?
1934: Publicació del Manifest antioccitanista i secessionista.
1935: Publicació a Barcelona de la Gramàtica de Loïs Alibèrt (manipulada).

Les bases de Castelló que, suposadament havien de servir per a escriure millor, són una escenificació subreptícia del projecte polític noucentista que havia iniciat, a començ de segle, la burgesia catalana, i culminava ara amb el tall del projecte dels Països d'Oc que propugnava Josep Carbonell -vessant cultural del projecte polític de Prat de la Riba, la gran Catalunya-. Encara que en aquelles bases no es diu res del nom de la llengua, és a dir: quina llengua es propon escriure millor, si la valenciana, la d'Oc o la catalana, (per qué? Por? Mala consciència?) intrínsecament -i

ho sabem ara- és la llengua catalana de Pompeu Fabra, que més o menys algú ja devia saber, o podia intuir, quan va anar a firmar. Pero, el que no estava explicitat en els paper de Castelló era el projecte polític de països catalans de la burgesia noucentista, encara que, per a arribar a l'esmentat projecte, subjacent en les bases de Castelló, hem d'arribar al Manifest, publicat dos anys més tard. Pero, cal fer la pregunta i formular-la clarament: Per qué les bases de Castelló de 1932, si estaven parlant de llengua, no diuen que allò que anaven a firmar eran les Normes de la llengua catalana? Amb les concessions a les formes valencianes que es vullga, pero llengua catalana. Per qué? Per qué no s'especifica el nom llengua catalana? Més encara, ja que dos anys més tard es produirà el tall de la llengua històrica, la Llengua d'Oc, per a donar pas a la llengua catalana i als països catalans ¿Per qué no es va explicitar, tant el projecte lingüístic com el polític –que eren el mateix- en el document de Castelló de 1932? Per por? Òc, cert!

Els autors del Manifest Antioccitanista, vegeu LI.FORNES (2010:121) de 1934, Fabra, Coromines, d'Olwer, etc expressen clarament els seus desitjos expansionistes que són, al nostre entendre, una de les grans bases dels problemes lingüístics valencians. D'aquell document portem ací algunes parts, pero remarcant que és digne d'un estudi aprofundit i d'un gran debat social entre totes les capes de la societat valenciana, donat que, al nostre modest entendre, algunes qüestions relacionades amb les desavinences que hem patit i patim els valencians, es vorien

clares. El Manifest, de la burgesia noucentista catalana, que ells denominen “Desviacions en els conceptes de llengua i pàtria” (V. Annex 1) té idees tan suculentos com truculentos, vistes en la perspectiva dels anys per qualsevol valencià mitjanament informat. Afirmen que:

“La concepció de la nostra Pàtria com a formada únicament pel territori de l’actual Generalitat (catalana s’entén) és a dir, la seva reducció a una de les regions que la integren, fruit d’un afebliment de consciència nacional; 2on, la concepció que dona a la nostra Pàtria una extensió excessiva, que no ha tingut mai, provinent d’una confusió de catalanisme amb occitanisme⁵. La nostra Pàtria, per a nosaltres, és el territori on es parla la llengua catalana. Comprén, doncs, de les Corberes a l’Horta d’Oriola i de les comarques orientals d’Aragó a la Mediterrània. Composta de quatre grans regions –Principat, València, Balears i Rosselló (...) no existeix cap perill –ni cap desig- d’absorció d’una regió per les altres”.

Per qué cal justificar que “no existeix perill d’absorció”? Evidentment per l’agosarada afirmació que diu que “la seua Pàtria no és el territori estricte on mana la Generalitat catalana sinó que són aquells territoris de llengua catalana” (més tard anirà publicitant-se i consolidant-se el famós “domini lingüístic català”, per qué?). No cal aclarir massa que estem parlant de

⁵ La pretensió del Manifest és acabar amb el projecte de la Gran Catalunya de Prat de la Riba o la seua vessant cultural, Països d’Oc, de Josep Carbonell. Ací comença la nova etapa dels països catalans (en minúscula en l’original).

voluntat política, perquè llavors la resta de territoris suposadament “catalans” no tenien consciència del fet de ser catalans. Ho eren per voluntat, primer d’aquells renaixencistes catalans que decidixen que els Jocs Florals de Catalunya eres de països catalans (els de València no ho van ser mai), i, més tard per voluntat de la burgesia noucentista catalana que s’havia fet el seu projecte, això sí, ara ja apel·lant sempre a “la ciència” i a conclusions “científiques” que avalaven els seus desitjos polítics, o siga: sumant elements insumables, i faltant així a les normes més elementals del pensament humà. ¿En algun moment s’ha preguntat a les altres “tres regions” (que no són del domini polític de la Generalitat catalana) si volen ser catalanes i formar part dels països catalans? I qui pregunta ja respon. Una llengua –escindida- i una cultura (catalana pero de les quatre regions, les que són i les que no són), tot un muntatge construït sofisma sobre sofisma. Tota una immensa hipèrbole cultural catalana.

Tornem a “la ciència”. El Manifest diu que:

“Hi ha una raó científica que s’oposa a aquestes teories occitanistes. Avui la lingüística afirma que el català i la llengua d’oc –coneguda per tots els romanistes amb el nom de provençal- són dues llengües diferents...”

Una volta més s’apel·la a la ciència inútilment i es falta a la veritat: ni en aquell moment, ni ara, hi havia unanimitat entre la romanística internacional del fet que català i occità són dos llengües diferents. El sistema lingüístic és el mateix i; sí que és

cert que la llengua, com ja hem vist més amunt, rep noms diversos, segons els llocs d'on són nats els seus parlants, que diria el nostre clàssic, cosa que no passa amb els anomenats “Dos Grans Dialectes Catalans”, que no tenen nom. Dit en terminologia kantiana: no hi ha fenomen perquè no existix el noümen.

Pero, i ho remarquem: el provençal té un premi Nobel, Frederic Mistral, i la llengua valenciana és la constructora d'un Segle d'Or --l'únic que hi ha en tot el diasistema- i junt amb la Civilització Trobadoresca són les etapes més prestigioses de la nostra cultura clàssica.

Una idea molt interessant que trobem també en el Manifest antioccitanista és la de l'expansionisme catalanista. Quan afirmen (sense mala consciència?) que “no hi ha perill d'absorció” és perquè partixen de la idea que les tres regions que esmenten, que no són del domini polític de la Generalitat catalana, les consideren seues, ves a saber perquè. Els firmants es confessen “expansionistes” pero això només arribaria a materialitzar-se si, una volta aclarit el panorama en les quatre regions -que ells consideren “seues”- decidiren recuperar el projecte anomenat Gran Catalunya, per Prat de la Riba o Països d'Oc, inventats per Josep Carbonell. Després d'aclarir cap a on va el projecte, diuen:

“Això no significa, és clar, que vulguem tancar el pas a cap aspecte possible d’expansió catalana (el subratllat és nostre) que es pogués plantejar oportunament i fos viable”.

Potser hui en dia no es consideraria *politically correct* dir que la burgesia noucentista catalana era expansionista pero, com informa el document, són els seus intel·lectuals mateixos els que ho afirmen. Ja se sap que el pare de la Gran Catalunya, Prat de la Riba, era imperialista, estadi al que, després de rebutjar-lo, consideren que es podria recuperar en forma “d’expansió catalana” “si es pogués plantejar oportunament”. Vegem com explica Prat de la Riba quin és l’objectiu últim de l’imperialisme:

“Si l’ideal complex que encén en nova i intensa vida totes les energies catalanes, si el nacionalisme integral de Catalunya va endavant en aquesta empresa i aconsegueix de despertar amb el seu impuls i el seu exemple les forces adormides de tots els pobles espanyols, si pot inspirar a aquests pobles fe en si mateixos i en llur esdevenidor, es redreçaran de l’actual decadència, i el nacionalisme català haurà dut a compliment la seva primera acció imperialista. Llavors serà l’hora de treballar per reunir tots els pobles ibèrics, de Lisboa al Roine, dintre d’un sol Estat, d’un sol Imperi”. PRAT DE LA RIBA 1906 (1978:118)

Així les coses, tornem a recordar anys clau del secessionisme lingüístic català que és el que ha dut tots els maldecaps lingüístics a la societat valenciana; com ja hem dit: 1930, discurs de Rubio i Lluç; 1931, publicació de *Lo perill català*, 1932, firma de la bases

de Castelló; 1934 publicació del Manifest antioccitanista, i 1935 publicació, a Barcelona de la Gramàtica de Lloís Alibèrt, manipulada. A Barcelona? És la primera pregunta que ve a la ment. L'any anterior els intel·lectuals catalans van decidir trencar les relacions amb els Països d'Oc i considerar-se dues cultures i dues llengües (bessones però diferents) i un any després es publica a Barcelona la Gramàtica d'Alibèrt (???)

Alibèrt havia publicat la Gramàtica en la revista OC, i sempre amb esperit de llengua global, reconeixent, això sí, les singularitats del català i el gascó. I diu:

“La lenga d’Oc moderna presenta tres sistemes de grafia: aquell de Mistral, codificat dins Lou Tresor dóu Felibritge, aquell qu’an emprgat Perbosc i Estieu dins lors obras e, per fin, aquell de l’Institu d’Estudis Catalans de Barcelona, expausat dins lo Diccioniari Ortografic de Pompeu Fabra. Dins d’aquesta gramatica, nos permetem de preconizar un ensag de conciliacion. Prenem per basi lo Diccioniari Ortografic de P. Fabra en nos contentant de ne rebufar las grafias especificament catalanas, ço es assaber: ll, ny, ix, ig, que remplaçam per lh, nh, is, ch, g, e en tenent naturalament compte de las diferéncias foneticas dels dos dialectes”⁶. ALIBÈRT, L. 1930.

Estos dos dialectes que diu Alibèrt desapareixen en l’edició feta a Barcelona. En el manuscrit d’Alibèrt que es conserva a l’Arxiu de Sitges trobem que on parla dels dos dialectes algú ha fet una

⁶ El subratllat és nostre.

ratlladura per damunt i ha escrit “dues llengües”, i així es va publicar:

“en tenent naturalament compte de las diferéncias foneticas de las doas lengas. ALIBÈRT, L. (1935) (1967: 7).

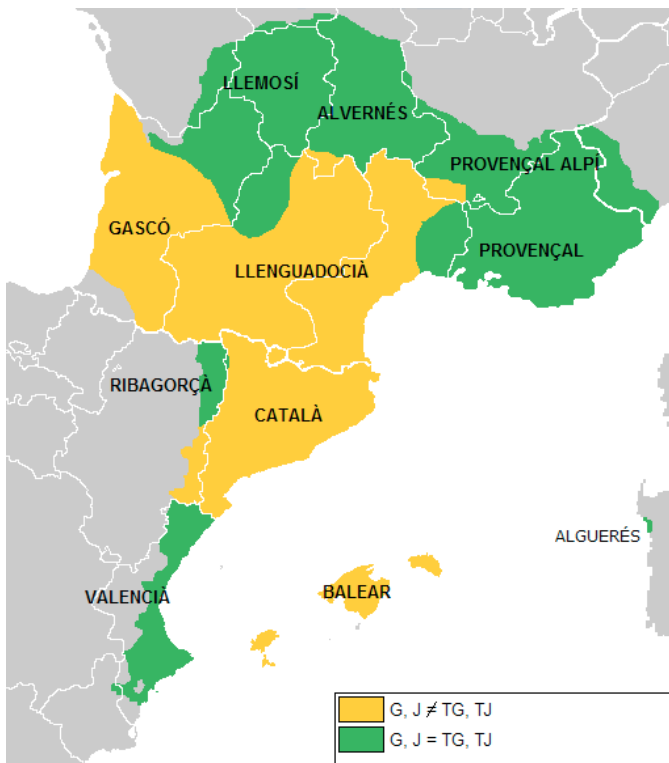
No ha revisat ningú el manuscrit original, guardat a Sitges, en les diverses reedicions que s’han fet, que, segons la Wikipèdia occitana, són:

“Aquesta gramatica pareguèt çò primièr en tròces dins la revista Òc. En 1935 la Generalitat de Catalunya, per mejan de l'Oficina de Relacions Meridionals, l'estampèt, mas la Guèrra civila espanhòla ne geinèt la difusion. Calguèt esperar 1976 que se sortiguèsse una edicion novèla e revisada deguda a Ramon Chatbèrt, editada pel Centre d'Estudis Occitans de l'Universitat Pau Valèri de Montpelhièr. En 2000 l'Institut d'Estudis Occitans e l'Institut d'Estudis Catalans la tornèron estampar”.

I allí, en la Gramàtica d’Alibèrt, ignominiosament manipulada, culmina el procés secessionista català quan es diu que “occità i català són dues llengües”, quan Alibèrt no ho havia dit mai.

I amb un Congrès Internacional de la Llengua Catalana i un Institut d’Estudis Catalans i la històrica i europea llengua d’Òc secessionada en dos, es va reduir a ser una llengua espanyola, a causa del secessionisme catalanista, clar. Llengua feta a mida per als gustos expansionistes, o imperialistes, de la burgesia

noucentista catalana. Allí es va produir el caldo de cultiu d'allò que uns anys més tard s'anomenaria la Batalla de València.

Modalitats lingüístiques de la Llengua d'Òc. (V. Paraula d'oc 13. Estudi 'G' i 'J').

D'UNA BURGESIA CATALANA CENTRALISTA, UNA POLÍTICA EXPANSIONISTA I ELITISTA

En la terminologia popular, a fer les coses de dalt cap a avall es diu 'fer la casa per la teulada', i eixa és la mentalitat de la burgesia noucentista. Els Països d'Oc ja s'havien de fer de dalt cap a avall. No es van fer. Els països catalans seguiren la mateixa tècnica.

Vegem la mentalitat de Prat de la Riba:

"El arte, la ciencia, los conocimientos útiles y provechosos se hallan depositados en una escasa minoria; pues bien apoderémonos primero de esa minoría; tomemos el mejor médico, el mejor maestro de escuela, el mejor ingeniero y hagámosles enseñar a otros lo que saben". PRAT DE LA RIBA En ARNAU, C. (1978:9)

Seguint aquella mentalitat elitista, trobem que Carbonell també en fa ús per a la construcció dels Països d'Oc. En una carta a Alibèrt li diu:

"Amic Alibert:

Se m'oblidà demanar-vos aquella llista que em prometéreu o llibre del <<Felibrige>>, amb senyal a totes les associacions o persones dels Països d'Oc als quals sigui convenient d'adreçar propaganda cultural catalana. Adhuc no comptant amb res penso organitzar amb els amics Guasch i Bulart aquest

prolegòmen de l'Oficina de relacions meridionals per tenir a les mans iniciatives catalano-felibrenques i a punt de solfa per a una campanya metòdica un servei escollit d'adreces.

Si no m'erro, les Universitats occitanes són sis: la provençal d'Ais; la gascona de Bordeus; l'alvernesa de Clermont; la delfinesa de Granoble; i les llenguadocianes de Tolosa i Montpeller. Costaria molt saber llurs llistes de professors i d'entre ells els de més mèrit dins de cada especialitat i llur caracterizació pro o contra idees descentralitzadores i cultural-occitanes?" ALQUÉZAR (1992:100)

Després de la firma (a cegues, pels escriptors valencians) que duia darrere el tall en dos de la històrica Llengua d'Oc i la construcció d'uns nous països, inventats també a Barcelona, però ara ja no 'd'oc' sinó 'catalans', el projecte comença també -com és habitual en la burgesia noucentista catalana- per la teulada. I en la teulada, encalat, queda encara hui en dia. I potser calga explicar millor l'entreprenement anterior: Els escriptors valencians van firmar les bases de Castelló sense saber qué estaven fent, es pot provar pel simple fet que la major part d'ells, Carles Salvador, Adolf Pizcueta, Joaquim Reig... eren occitanistes:

"En Pizcueta, de València, afortís que los valencians se sentisson, eles también, dins l'unitat occitana e que son venguts per commemorar lor pròpia Renaissença. La lenga es ço que liga nòstres pòbles dins una sola nacion. València podia pas èsser absentia d'un acte de tanta importància". Revista OC núm 10-11, gener-abril 1933. V. FORNÉS, L. (2010:144)

Amb motiu del centenari de Mistral, Carles Salvador escriu:

“Hem de ser nosaltres, occitanistes, els que copsem la transcendència pairal del mistralisme. Som nosaltres, els amics dels Països d’Oc els obligats a fer que el centenari no siga una fira d’adjectius que sequen la mèdulla de l’Idea”. V. FORNÉS, L. (2010: 147).

¿Pot explicar algú, de forma racional i convincent, que aquells occitanistes tenien clar que la firma de les bases de Castelló era contrària als Països d’Oc i que, a partir d’aquell moment, podien ser catalanistes, tan com vullgueren, pero “ni transcendència pairal del mistralisme” ni “Països d’Oc” ni res de res de tot allò que ells pensaven valia per a res? Van actuar: enganyats? Inconscientment? O en contradicció flagrant, cosa que és impossible. Ítem més: Per qué l’*stablishment* no vol que s’escriga actualment ni un mot de l’occitanisme de Carles Salvador, Reig, Pizcueta, etc? Per qué totes les antologies, seleccions, etc que es fan d’aquells autors, sempre “obliden” esmentar el seu occitanisme? ¿A qué tenen por? La ciència sempre acaba aclarint els camins nous; i si no es fa des de dins de les universitats –com ha de ser-, es fa des de fora, que la història ho jutja tot. (Per a ser justos, hem de dir que l’excepció és la nostra Tesi Doctoral *El Pensament Panoccitanista*, llegida el 20 de desembre 2004, a la Universitat de València).

PER A LA MAJOR PART DE CIUTADANS VALENCIANS, VALENCIÀ I CATALÀ SÓN DOS LLENGÜES DIFERENTS

Després de la publicació del Manifest antioccitanista, 1936, on acabava el projecte de la Gran Catalunya de Prat de la Riba o Països d'Oc de Carbonell, començava la construcció dels països catalans, escrits en minúscula (V. Annex 1, Manifest, apartat III), que, com era habitual, es van intentar fer a través del prestigi intel·lectual, per la universitat, per dalt, com ja hem dit. Eixe és el motiu pel qual, després de tants anys de proclamar que valencià i català són la mateixa llengua, vora el 70% de la població valenciana continua dient que són dos llengües diferents.

Segons el CIS de l'any 2002, que vam consultar per a fer la tesi doctoral. La pregunta núm. 20 de l'informe diu:

“Respecto a la identidad del valenciano, ¿con qué frase se identifica Ud. en mayor medida?”

Es una lengua diferente i diferenciada del catalán
62.0

*Es la misma lengua que se habla en Cataluña y
las Islas Baleares* 29.4

N.S. 8.1

N.C. .5

(N) (1.593)

De l'actualitat, octubre 2016, només citaré una conversa de café que he tingut amb una excompanya de treball, professora de valencià, que m'explicava, decepcionada, que "Tinc alumnes en segon de batxillerat que continuen pensant que el valencià és una llengua diferent del català. I en segon que estan ja, com els ho explique jo? Qué han entés tots els anys anteriors d'escolarització?" Només aquell 30 % de l'elit universitària i els seus respectius contextos formen part de les idees que s'expliquen en els seus respectius medis de relacions elitistes. Només entenent eixa idea es pot explicar el procés d'autoodi de les mateixes elits universitàries que en el moment que abandonaven el nom històric i literari 'Llengua Valenciana' i l'intentaren canviar pel de catalana, van començar també a odiar totes les manifestacions valencianes, pilota, falles, bandera amb distintiu valencià blau, etc. I fins que no va arribar la democràcia, que va ser quan els polítics necessitaven connectar amb els votants, no es va començar a reivindicar l'esport valencià per excel·lència, la pilota valenciana; també es va oficialitzar la senyera distintiva dels valencians, amb franja blava; i, després d'alguns anys de considerar les falles "blaveres i fatxes"

(blaveres, despectiu, creat per l'alienació elitista) es va iniciar l'entrisme faller i la consciència que "estem perdent la major part de la població que està agrupada en els casals fallers". La necessitat dels polítics de connectar amb els votants va fer variar la visió lingüístico-cultural alienada. Però, els polítics encara no han aconseguit lliurar-se de "la ciència" que emana dels departaments de filologia catalana, que continuen sent els que tenen "la raó científica", o això pensen i diuen ells; i els polítics s'ho creuen, i continuen enfangats en l'error procedent de l'alienació i l'autoodi. I, mentre els polítics no entenguen que, un procés –per molt universitari i intel·lectual que siga– que s'ha forjat sobre l'alienació i l'autoodi és un camí anòmal que invalida tots els esforços que s'han fet des de les elits per a clavar el clau per la cabota, i, alhora, els obri el camí, als polítics, per a començar a fer les coses des de la base, des de les bases, des de la raó i l'autoestima, les quals poden ser molt fructíferes políticament. Algun dia hi haurà polítics valencians que ho entendran.

LA DEFINICIÓ DE LA LLENGUA VALENCIANA PER LA RAE i *EL PERILL CATALÀ*

Si el 1914 la RAE deia que “Valenciano dialecto de los valencianos”, uns anys més tard va canviar a:

“ Variedad del catalán que se habla en gran parte del antiguo reino de Valencia y se siente allí comúnmente como lengua propia”. Definició que du aparellada la voluntat política de la burgesia noucentista catalana, segons dóna a entendre Julio Casares, Secretari de la RAE, Boletín setembre-desembre 1959

“Y no está exenta de alcance político la rectificación que se ha hecho en las definiciones del catalán, valenciano, mallorquín y balear con el fin de ajustarlas a la lingüística moderna...Del valenciano se decía “dialecto de los valencianos. Ahora se le reconoce la categoría de lengua <<hablada en la mayor parte del reino de Valencia>>”

La definició, que culminava l'any 1959, havia començat molts anys abans, formava part del projecte noucentista, era la tercera pota: 1) Canviar la definició en la Real Academia Española de la Lengua (1930); 2) dur a firmar les bases de Castelló, de manera subreptícia, uns quants escriptors valencians, hereus de la part

més important de la literatura -el Segle d'or Valencià- que es convertia en català; 3) Tallar la llengua d'Oc en dos i proclamar la llengua catalana independent (Manifest antioccitanista de 1934), manipulant la Gramàtica d'Alibèrt (publicada a Barcelona el 1935).

El 23 de març de 1930 Antoni Rubió i Lluch (fill del Rubió i Ors que hem vist ut supra) que, entre altres coses, havia sigut vicepresident del I Congrés de la Llengua Catalana i president de l'Institut d'Estudis Catalans, ingressà en la Real Academia Española amb un discurs titulat: "Del nombre y de la unidad literaria de la lengua catalana" FERRANDO, A. (1980:15) on comença el camí de convertir la llengua que fins a aquell moment s'havia anomenat llemosina en catalana-noocitana, o siga, de trencar el marc natural, la civilització trobadoresca, i fer desaparèixer el nom històric i literari, llengua valenciana, tallant la ideologia europea i progressista que havia donat naixement a la Renaixença valenciana de Llombart.

Josep Maria Bayarri li contestà en *El perill català*, BAYARRI, J.M. (1931), que comença amb una

OFRENA:

"A tots els germans nacionalistes valencians; a tots els compatriotes de terres d'Alacant, Valencia i Castelló, en la inagregable unitat del Poble Valencià ...I a tots els fraterns amics de la gloriosa Catalunya".

Vist la delicadea amb què Bayarri tracta els catalans, entenem que no se'l pot acusar d'anticatalaniste, en tot cas, est  en contra dels manipuladors,  s anti-alienadors- elitistes; ara podríem dir que és valencianiste catalanòfil, ple d'autoestima valenciana, i d'amor a Catalunya. All  expressa unes idees que ben bé podria assumir hui en dia qualsevol formació política nacionalista valenciana. Segons reitera al final de l'obra:

“I ara, clogam estes planes, necessariament aix :

Vixca Catalunya lliure!

Vixca Valencia, doblement lliure!

I tornem al començament. Bayarri, després de presentar tots els respectes a Catalunya i els catalans, explica quin és el perill, el qual no va contra els catalans –com pot donar a entendre el títol– sinó contra aquells (com hem vist *ut supra* en el Llobart que es referia a l'apropiació indeguda d'Ausiàs March) que, de manera il·legítima volen usurpar el nom llengua valenciana i el context cultural que l'envolta.

“De cap manera és que nosatros temem per la existencia de la nacionalitat valenciana; ni remotament se nos ha suggerit la idea de que la personalitat valenciana puga morir a m  irada. El perill, que diem català, per a nostra Valencia consistix, ya ho havem insinuat, en creure i propalar que Valencia, l'antic reine, la nostra Patria  s catalana que Valencia, per sí, no té personalitat nacional; que la patria dels valencians  s diu Catalunya; que'ls valencians som catalans de Valencia; que la nostra personalitat,

per tant, nacional, que la nacionalitat dels valencians és catalana; que la nostra historia valenciana i la nostra cultura i el nostre territori i la nostra tradició, formen part i estan implícites en una entitat nacional superior que's diu la gran Catalunya. Que'ls nostres hòmens, sants, artistes, poetes, guerrers i ciutadans son catalans...que els catalans en el sigle XIII, al temps de la reconquesta de Valencia per Jaume I, nos dugueren la civilitació, el geni artístic, tot el geni; la paraula ab la que s'entem els valencians, la cultura, el ser propi i la constitució estatal...com una extensió de la personalitat catalana, ab el mateix caràcter, i per tant, ab el propi desenroll objectiu...que Valencia no té existencia anterior..

La pretensió d'eixe pancatalanisme anula la nostra nacionalitat valenciana. Valencia queda extingida en sa personalitat jurídica. Resta dependent". BAYARRI, J.M. (1931:10)

Francesc Almela i Vives es va mostrar molt d'acord amb les paraules de Bayarri, cosa que va espantar a Sanchis Guarnier, entre altres. Pero, llegint a Bayarri comprovem, una volta més, que des de Constantí Llobart no hi ha hagut mai més cap altra ment valenciana –Bayarri, tampoc- que fera referència a l'àmbit primigeni, la llengua llimosina, provençal o d'Òc que havia estat a la base del moviment renaixencista. Totes les controvèrsies s'han limitat sempre, i es limiten, als catalans, a les coses que han fet, a les idees que volen impondre als valencians, a la normativa –de discussions eternes-, etc. No ha tornat mai ningú a fer, o a fer-se, algun preguntat sobre els fonaments, els orígens; i ja se sap què passa a qui els perd.

LA “GAUCHE DIVINE” UNIVERSITÀRIA VALENTINA DE FINAL DE SEGLE XX, L’ALIENACIÓ I LA BATALLA DE VALÈNCIA

Joan Francesc Mira diu que alienació és “*patir la imposició com a propi d’allò que ens és alié, i patir l’expropiació i l’estranyament d’allò que ens és propi*”. I afix, a continuació, una cita de Memmi: “*El rebuig de si mateix i l’amor d l’altre són comuns a tot candidat a l’assimilació*”. I seguix: “*I és també l’antiga qüestió de l’autoodi, assumit a força de percebre la diferència com a senyal de menor valor.*” MIRA, J.F. (1977: 47)

I l’amable persona lectora pot anar a estudiar *in aextenso* el llibre de Mira, especialment la cita aportada, i comparar la nostra percepció de la realitat i la d’ell. La visió del paradigma elitista-oficial, que té la seua part de raó, no veu, al nostre modest entendre tota la realitat, per això nega el conflicte dels valencians per qüestions lingüístiques, continua, en bona part, fent ois a les falles, etc És cert que els valencians estem movent-mos, en tot este període del qual parlem ací, amb el pes i els problemes de l’Estat, que també conduïxen, o poden conduir, a l’autoodi, idea que és la tradicional, la més extensa, la que sempre es tracta; en canvi, la que els nostres intel·lectuals no solen vore és un altre procés d’alienació i autoodi que també ens ha arribat, i no per ponent.

S’assumix l’autoodi a força de percebre la diferència com a senyal de menor valor: cal “ascendir” a una nova dignitat negant la pròpia identitat i distinció, que és tan poc valuosa, cal ser tan

catalans (els superiors que han impost el seu nom per a la llengua i el seu 'domini lingüístic') com els propis catalans, negant i destruint allò que ens fa valencians: La pilota valenciana, les falles valencianes, la senyera amb distintiu valencià, el Segle d'Or valencià convertit en català(?). I observem bé com el menyspreu i el rebuig absolut ha recaigut, per part de les elits alienades, en aquelles coses, especialment de la cultura popular, que no calia convertir en catalanes perquè no donaven prestigi: la pilota i les falles; en canvi les prestigioses sí que eren convertides en catalanes: Els Segle d'Or, Ausiàs March, etc. I, mentre els valencians i valencianes majoritàriament –si atenem, encara que siga de forma simbòlica, l'enquesta del CIS aportada- intenten “ser valencians” reivindicant “la valenciania”, els símbols específicament valencians, etc, les elits busquen el seu “ésser” en l'alienació. Diu JF Mira, en relació a la classe pensant:

“com que ser valencians és experimentat com a insuficient, i com que aquesta insuficiència ens condueix a la dissolució en la <<superior identita>> espanyola, l'única defensa eficaç (...) serà proveir-nos d'un ser suficient que siga alhora valencià i més que valencià, propi però més potent i més ampli, i que assegure una identitat diferent de la castellanoespanyola però d'igual rang i <<categoria>>. El remei és ser catalans”. MIRA, J.F. (1977:50)

En el meu Facebook, les persones que em segueixen saben que he repetit moltes vegades que “Ser valencià és molt difícil”. Clar! Partim d'ací. Per a “ser” les elits necessiten “ser catalans”, aquell

mirífic 30%; el quasi 70% restant, que continua negant un fet científic com és que valencià i català són la mateixa llengua ¿Com s'han d'apuntar a "ser catalans"? Al contrari, i apareixen eslògans com el famós: "No mos fareu catalans" (amb un 'mos' d'ascendència gascona), el qual no és més que el reclam al dret de ser valencians, que l'alienació elitista els havia posat en dubte, cosa que ha produït la incertesa en la que s'ha desenvolupat la societat valenciana en les darreres dècades. La incertesa sobre el propi "ser" afavorix la identificació amb un "altre ser" vist com a més segur i més sòlid. Si l'alienació elitista s'entregava, s'havia entregat, amb noms i bagatge cultural al projecte burgès català ¿Què li quedava al vora 70% de la població no alienada? L'autoestima: el forçar el seu sentiment de pertinença al nom València, valencià, valenciana que li donava la seguretat. Seguretat que, en el cas de les elits, es trobava, i es troba, en el recurs a "la ciència", heretat també del costum manipulador, com hem vist, de la burgesia noucentista catalana. Apelar a la ciència encara que siga per a sumar cebes i taronges i concloure aquelles coses que interessin políticament. I, la seguretat del costat majoritari: front a 'l'amenaça catalanista', com ja va passar en la Renaixença, torna a repetir-se la fidelitat a l'Estat. La major part de les estadístiques diuen que els valencians som el poble que se sent més espanyol de tot l'Estat. Les elits, no: solen "ser" i sentir-se catalanistes, segurament perquè elles entenen, saben i, per tant, poden arribar –via intel·lectual- a aquell "ésser" al que les masses no arriben.

En la universitat va nàixer també un partit nacionalista de països catalans, el PSAN, que, com va dir Fuster, “No ha alçat mai un gat pel rabo”. I és que, en terres valencianes, per a la majoria de la població, pronunciar el mot ‘català’, ‘catalanisme’ etc resulta un element distorsionador; per això el catalanisme només es troba arraconat en algun escrit on es parla de la defensa del valencià en trenta pàgines i, en la penúltima, apareix –encara que siga una volta- la paraula ‘català’ perquè hi *quedi* constància. I dir directament que la llengua dels valencians és la catalana, no gosa ningú a fer-ho, fora dels àmbits de domini de les elits alienades. I plantejar al País Valencià un nou partit que haja fet l’ *aggiornamento* i reivindique de nou els països catalans del PSAN, no se li passa a ningú pel cap ni remotament.

ALIENACIÓ, ENDODIGLÒSSIA, GLOSSOFÒBIA I RETROGLÒSSIA.

L’alienació de les elits universitàries, reforçada per la creació dels Departaments de Filologia Catalana a València, va dur a la posada en funcionament del model lingüístic corresponent creat sobre la diglòssia interna amb ‘retroglòssia’ i ‘glossofòbia’.

-ENDODIGLÒSSIA

Segons Ferguson l’endodiglòssia o diglòssia interna “*És una situació lingüística relativament estable en què, a més dels principals dialectes de l’idioma (que poden incloure una forma o diverses formes regionals estandarditzades), hi ha una varietat*

superposada molt divergent, molt estandarditzada (sovint més complexa gramaticalment), vehicle d'un cos de literatura escrita ample i respectat, procedents d'un període més antic o d'una altra comunitat parlant, que és sobretot apresada en l'ensenyament i usada en escrits i parla formal, pero que no ho és per cap de sector de la comunitat en la conversa diària" FERGUSON, C.A. (Conclusions,1983)

Hi ha algunes observacions interessants, en referència a les modalitats lingüístiques del diasistema occitano-romà. a) la "situació lingüística relativament estable" es pot considerar, prenent el període clàssic de la civilització trobadoresca i posterior o "període occitanizant" com l'anomena Antoni Ferrando (1983:18). b) Pero, hi ha un matís que cal introduir en:

"hi ha una varietat superposada molt divergent, molt estandarditzada, vehicle d'un cos de literatura escrita ample i respectat, procedents –varietat i literatura- d'un període més antic o d'una altra comunitat parlant, que és sobretot apresada en l'ensenyament i usada en escrits i parla formal, pero que no ho és per cap de sector de la comunitat en la conversa diària".

I el matís, que pot explicar la mal anomenada Batalla de València, el trobem ací: als valencians se'ls ha 'superposat' una modalitat lingüística aliena, per voluntat de la burgesia noucentista catalana, el segle XX, basada en part en els clàssics del Segle d'Or Valencià, XV, (que també ha perdut el nom i n'ha pres un d'alié,

català). Una barreja, causada per l'ànsia de 'domini lingüístic' català que ha produït un gran dany a la societat valenciana.

I quant al final de la definició *“parla formal, pero que no és usada per cap de sector de la comunitat en la conversa diària”* explica perfectament els desgavells lingüístics que trobem, especialment en obres de teatre i audiovisuals, on personatges populars s'expressen, seguint la voluntat dels seus autors – influïts per l'autoodi-, que volen usar una llengua culta, usant paraules del registre cult, que no tenen res a vore ni amb la realitat, ni amb el respecte als nivells de llenguatge, ni amb l'organicitat que han de tindre els personatges. Una llauradora valenciana du “un cistell de tumàquets” o “Aquestes dues hores que he estat esperant ha sigut una estona massa llarga”, etc: Problemes d'endodiglossia que, en l'ús de la llengua parlada són un insult per als pocs valencianoparlants que encara quedem; insult al mateix nivell que quan algú pregunta “tens foc”, amb una 'o' tancada que ferix l'oïda profundament i dolorosa. Els problemes esmentats es resoldran amb l'acceptació de l'existència d'una 'modalitat lingüística' o 'llengua valenciana' que ha de tindre un referent cult naixcut de les formes valencianes, tant dels nostres clàssics com de la llengua parlada actualment, i que ja hi ha diverses iniciatives i personalitats que s'encarreguen de posar en valor.

Lhèida i Valéncia en grafia occitana

- GLOSSOFÒBIA I RETROGLÒSIA

Acompanyant el fenomen de diglòssia interna –del qual no es parla mai en les classes de llengua catalana de les universitats valencianes perquè, evidentment, els que la patixen no la perceben, no en són conscients- tenim que, a l’hora d’usar la llengua, les elits alienades preferixen les formes alienes, evidentment, només pel fet de ‘no ser pròpies’=autodi, d’on derivem el mot ‘glossofòbia’, fenomen que no té un motiu definit; no es fa ni per respectar l’etimologia ni per aportar

alguna innovació; l'ús es produïx simplement per efecte d'aquella part de l'endodiglossia que produïx el rebuig a lo propi a causa de l'autoodi:

Les formes clàssiques, etimològicament més antigues, i d'ús general en valencià, com ara: 'eixir', servici, 'hui', 'meua', València, van substituïnt-se per 'sortir', servei, 'avui', 'meva' , València... que elles, les elits alienades, perceben com la forma millor, més culta, i, per tant, més literària, o, millor dit: La literària.

La glossofòbia es complementa amb la retroglòssia, o costum absurd de considerar formes arcaïques com a actuals: 'aquest', 'pateix', 'nosaltres', etc que són considerades llengua culta, i que definim com: Percepció diacrònica distorsionada de la llengua que, sincrònicament considerada, té formes pròpies d'ús rebutjades a causa de la confusió entre arcaïsmes i llengua actual, que produïx la necessitat de fer una llengua culta que tinga el referent fora, i/o sense tindre en compte la llengua tal com ara es parla, a causa de l'alienació. El problema ve quan l'ensenyament, l'acostament de la llengua a les bases, a la societat, es produïx partint d'aquells intel·lectuals alienats; per això la confusió en la societat valenciana és tan gran; i, tan abismal la separació entre intel·lectuals i capes populars, per molts esforços que vullguen posar els polítics més conscients, per necessitats òbvies. Abisme entre model lingüístic procedent de l'alienació elitista i la parla popular, que fa impossible un registre

natural i funcional per al teatre, mitjans audiovisuals, etc. L'alienació, que és una situació mental profundament anormal – distanciada del sentir de la majoria- ho confon tot, impediex escriure amb naturalitat, amb els registres convenients, i distorsiona la percepció natural que han de tindre els usuaris de qualsevol llengua.

DE L'ENDODIGLÒSIA A L'AUTOODI

Alport definix l'autoodi així: *“És el sentiment de vergonya que pot tindre algú per posseir les qualitats que menysprea en el seu propi grup, ja siguen estes qualitats reals o imaginàries”*. ALPORT, G. (1962:172)

Fa molts anys que vam fer esta reflexió -predicar en desert...- i ara tornem a aportar-la ací amb la mateixa vigència, i sense que ningú l'haja desmentida:

“Dins la cultura valenciana hi ha una curiositat ben remarcable. Els impulsors de la recuperació lingüística, els interessats a fer que la cultura autòctona, o nacional, no morira han demostrat una especial forma d'entendre lo món que, vista objectivament i desapassionada, no pot rebre altre qualificatiu que la de “autoodi”. Los intel·lectuals valencians sempre han acusat los anticatalanistes de ser fruit o conseqüència de l'autoodi. Lo seu odi contra Catalunya i la catalanitat dels valencians era la conseqüència de no voler acceptar la pròpia llengua com a tal. La

idea no està gens clara, i, encara que pot ser certa en alguns casos, no és generalitzable en absolut. En canvi, ningú no ha parlat mai de l'odi que els intel·lectuals catalanistes senten per tot allò que és estrictament valencià i no compartit per Catalunya. És el cas, per exemple, de les manifestacions populars com les falles, la paella valenciana, la barraca, etc. Des de la perspectiva intel·lectual aquestes manifestacions, totes elles dutes avant per un públic fortament anticatalà, són típicament feixistes, o, si més no, són manipulades pel feixisme i, paradoxalment, són acusades d'antivalencianes. Lo seu pecat, vist des de la perspectiva intel·lectual, és lo seu anticatalanisme. Vist des d'una altra perspectiva, la cosa pot resultar ben diferent. Si les manifestacions culturals –i lingüístiques, que també n'hi ha moltes- que són valencianes, i no compartides per Catalunya són rebutjables i considerades tan malament pels intel·lectuals valencians, ben bé podem considerar-les com una mostra d'autoodi.” FORNÉS, Ll. (1991:42-43)

Figures de probable simbologia càtara.

VALENCIANS, CATALANS, OCCITANS... I LA POR UNIVERSITÀRIA ALS ESTUDIS D'ÒC.

L'assimilació de la ideologia que dimana del projecte noucentista de la burgesia catalana, el qual conduïx les minories universitàries valencianes a l'alienació, es produïx, entre altres factors, per la manca de comprensió del funcionament social

valencià. Després de produir-se el secessionisme lingüístic català, la comprensió de la realitat valenciana es complica sobremanera.

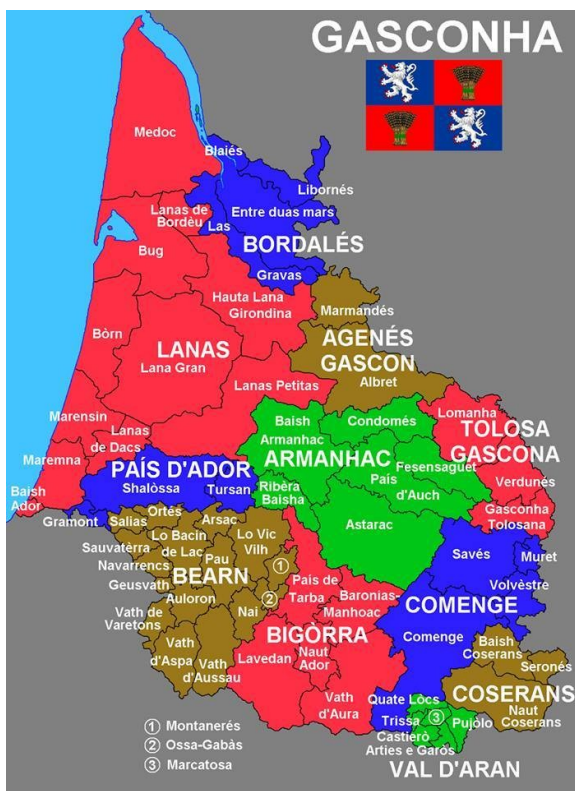
S'han donat una infinitat de discussions sobre la repoblació catalana que va vindre amb Jaume I, que, fins ara, sembla que és l'única repoblació que importa, perquè és la que permet a l'elit universitària sentir-se hereus de, i per tant, catalans, quan el "ser" valencià se'ls queda curt i insuficient. Les mateixes elits universitàries són les que ignoren, encara ara, que els valencians tenim una influència de la cultura i la llengua occitana que és enorme, i inexplicablement no s'estudia en cap d'universitat valenciana. El catarisme, per exemple, és un món esplèndid per a ser estudiat. L'últim càtar, i l'última Església del Bons Òmes, com ells s'anomenaven, va viure al Maestrat, entre Morella, Sant Mateu i les comarques del nord. D'ací s'endugueren a Guilhèm Belibaste i la Inquisició el va cremar. Importantíssim fet històric que té com a protagonista les terres valencianes del nord, i que no s'estudia ni interessa en els universitat valencianes, probablement perquè els obligaria a replantejar-se la història i la llengua. I em quede curt: també s'hauria de replantejar l'economia, que és la part més important de la societat que menja cada dia.

¿Per qué no s'estudia la llengua occitana en les universitats valencianes? ¿Per qué no hi ha estudis sobre les diverses parcel·les de la cultura occitana? Qui pregunta ja respon: per por.

Por a descobrir l'alienació en qué es mouen, ensenyen, investiguen?

LES TERRES VALENCIANES S'OMPLIN D'OCCITANS DES DE JAUME I, I ESPECIALMENT, ELS SEGLES XVII I XVIII I XIX

Diguem-ho clar: ja n'hi ha prou d'aportar repoblacions de l'Edat Mitjana. Els valencians actuals som deutors del gran auge econòmic que van aportar a tota la societat valenciana les famílies benestants occitanes que es van situar de cap a cap de les nostres terres. I l'esplendor econòmica del segle XIX la devem en bona part als provençals, gascons, etc que encara ara continuen mantenint els seus llinatges: Merle, Morand, Fourrat, Bordehore, Gay, etc. Burgesia a la qual li devem gran respecte perquè es van instal·lar a terres valencianes, van fer fortuna i van impulsar espectacularment l'economia de tot el territori valencià. I socialment, ni buscaven expansionismes, ni impondre llengües, ni crear nacions... van vindre a buscar-se una nova vida i van elevar l'economia i el benestar general de la societat valenciana.

Mapa de Gascunya

Encara que, des de Jaume I les terres valencianes s'han vist poblades d'occitans (sempre marcats pels historiadors com a francesos), va ser després de l'expulsió dels moriscos, el 1609, que València i el seu regne s'omplin d'occitans de totes les regions. Segons les paraules de Monchrestien, de 1615, que aporta Joan Martinis:

“Després que els moros hagen estat expulsats de totes les províncies d’Espanya ha entrat un gran nombre de gascons, bernesos, auvernyats, llemosins, delfinesos, llenguadocinas i provençals, qui s’ocupen del conreu de les terres deixades en abandó”. MARTINIS, J. (2010 :48)

Les paraules de Montchrestien són clares i demolidores de totes les teories que han fet parapeu en la repoblació vinguda amb Jaume I que sembla que és l’única que importa, encara que, en eixe cas tampoc es tinga en compte els centenars de cavallers i hòmens de peu que van vindre de Montpelhièr, amb l’oncle del rei Jaume al front; com no són catalans ni aragonesos, que són els que interessen a l’*establishment* alienat, no són importants. Amb la mateix focalització històrica, els occitans que vingueren després de l’expulsió dels moriscos, tampoc tenen importància per a les minories investigadores. I sí que tenen importància, i molta, sobretot des del punt de vista de la investigació lingüística. Diu Martinis:

“Més que d’altres, del testimoni de Montchrestien podem extraure una sèrie d’idees paradigmàtiques que, més avant, ens ajudaran a extraure una explicació omnicomprensiva de les circumstàncies, motius i conseqüències de les migracions occitanes sobre la societat valenciana i demostrar, amb dades objectives, l’impacte d’estes onades humanes sobre la població del nostre país, en un moment tan delicat com l’immediatament posterior a l’expulsió dels moriscos. La primera d’elles fa

referència explícita a la nostra terra; quan vol exemplificar la problemàtica de les migracions posa l'exemple de València, on més nombrosos eren i cap a on es dirigien els fluxos més importants.

Una segona és la zona de procedència dels occitans: gascons (amb el Bearn), llemosins i llenguadocians (amb el Cantal auvernyat). És a dir, bàsicament el mateix espai físic localitzat quan buidarem les actes dels Llibres d'Aveïnement de la ciutat de València, i que desenrotllem en un altre apartat d'este estudi. A més, Montchrestien fa un incís i destria la immigració valenciana d'aquella d'Aragó i Catalunya, fent palés el fet que en estos territoris són de la mateixa procedència pero especialment de la Provença, deixant-nos de pas obert l'interrogant sobre les actuals modalitats de la llengua pròpia i l'isoglossa que, naixent a Bordeus, travessa els Pirineus aplegant al Camp de Tarragona, partint i donant continuïtat a tots els nostres dialectes".

MARTINIS, J. (2010:49)

A les universitats valencianes no els ha interessat mai, ni els interessa, la repoblació d'occitans i les conseqüències i influències que ha tingut en la llengua valenciana. Totes les universitats valencianes ignoren els temes d'oc. I, sí: hem dit 'ignoren'.

La que els nostres clàssics del Segle d'Or Valencià van batejar amb el nom Llengua Valenciana, la qual actualment acceptem definir com 'modalitat lingüística valenciana' abraça un espai

que va més allà del domini polític de la Generalitat Valenciana. Passa pel sud de Tarragona, Lleida, Andorra, i s'endinsa en terres occitanes. Amb tot aquell espai geogràfic, Occitània inclosa, compartim diverses característiques morfològiques, lèxiques, etc. Un espai d'isoglosses lingüístiques claríssimament valencianoccitanes. En algun temps el secessionisme volia argumentar que aquell espai era el català occidental, una concepció errònia, quan s'estudia la llengua tota, de Garait a Guardamar. Ací aportem un treball que incidix en un dels pilars més dèbils de la llengua secessionada: "Els dos grans dialectes catalans. Existixen?" (V. l'annex 3)

L'AUGE ESPECTACULAR DE L'ECONOMIA VALENCIANA DELS S.XVIII i XIX LA VAN PRODUIR ELS OCCITANS

Tornem a les repoblacions. Després de l'expulsió dels moriscos, pero en el segle següent, a conseqüència del Tractat d'Utrech, al nostre entendre, diverses famílies del nord de la Provença se'n vénen a Gandia i, sobretot, a Dénia i són les que posen en marxa el comerç de la pansa que va donar un auge espectacular, especialment el segle XIX, a l'economia valenciana tota, encara que amb centre al port de Dénia. I el XIX, després de la Revolució francesa, també en vénen, especialment de la noblesa menuda, i també es dediquen a impulsar l'economia valenciana, de cap a cap del país. Ben entés -i eixa podria ser una explicació de la desafecció de la burgesia valenciana cap a la llengua pròpia- que

les famílies benestants de la Provença tenien un objectiu, integrar-se, pero ho van fer ajuntant-se amb l'alta societat i mirant sempre a Madrid, que és on estava el poder. Una anàlisi més completa en "Occitans benestants esdevenen valencians", *Paraula d'Oc*, segona època, núm. 13. La dada la trobem també en JF Mira:

"Aventuraré, de passada, una hipòtesi arriscada i parcial, complementària de les insuficients explicacions usuals, socioeconòmiques o polítiques, d'aquesta <<desnacionalització dels sectors dominants>>: aquests sectors, principalment a la ciutat de València i secundàriament a la d'Alacant, havien registrat ja des del segle XVIII el que podríem anomenar un dèficit de valencians <<ètnics>> entre els seus components; és a dir, una presència abundant, activa i renovada de no valencians (castellans sobretot, però també francesos⁷, italians, etc) entre els grups amb més poder econòmic i polític. A diferència, per exemple, dels sectors equivalents de la ciutat de Barcelona".
MIRA, J.F. (1977:17-18)

⁷ Un dèficit gran de tots els "experts" en història, lingüística, etc és que als occitans els anomenen "francesos". Els que preferim el rigor metodològic, anem a buscar d'on vénen eixos "francesos" i trobem que en el 99% dels casos són provençals, gascons, llenguadocians, etc. Occitans en fi.

Escut dels Morand, família gascona. /Escut dels Merle, família nordprovençal.

A Dénia, punt central del comerç de la pansa, dominen el comerç i la vida social i política les famílies Chabàs, Merle, Bordehore, Fourrat... vingudes del nord de Provença, i, sobretot, Morand, que vingué de Gascunya. “Francesos” tots, pero de parla provençal i gascona amb la qual s’havien d’entendre, forçosament, amb els parlants del Marquesat de Dénia. Dades que queden desapercebudes i, per tant, no estudiades per nostres intel·lectuals universitaris, que les ignoren.

Si el segle XVII i el XVIII els occitans, “francesos d’Estat” omplien les terres valencianes i eleven al màxim exponent la seua economia amb la comercialització de productes agrícoles, especialment la pansa, hauria de quedar clar la importància que tenen per a la història, la cultura i l’economia valenciana, perquè hi han conseqüències lingüístiques i sociolingüístiques derivades d’aquella presència, enorme però discreta, d’occitans que no vénen a fer una nació ni a expansionar res, sinó a viure i a fer negocis, i això fan. I procuren que no se’ls note massa que vénen de l’Estat francès, quan estem en plena guerra. Ací s’entenen amb els seus “patois” dels quals aporten vocabulari; i també costums, i cuina, etc, que no s’estudien perquè les nostres universitats desconeixen tot eixe món, de tant preocupades com estan buscant algun rebesavi català que els aporte el pedigree que necessiten per a tranquil·litat del seu “ésser”. “Qui perd els orígens...”

ÉS POSSIBLE UN ESTÀNDARD COMÚ PER A UNA MILLOR INTERCOMPRESIÓ DE TOTES LES MODALITATS D’OC?

Probablement és una utopia, però les utopies també ajuden a fer avançar la humanitat. Una gramàtica comuna ja la va intentar el que s’autonomenava “filòloga valenciana, Eufhèmia Llorente” (Michel Ventura Balaña). El filòleg de Reus, adversari (si no enemic) de Pompeu Fabra va propondre

“Lo nostre ideal es treballar per l’unificació ortographica, morphologica syntactica e lexica de la lengua d’Oc a base de l’etymologia e partint del lenguatge dels trobadors e altres auctors classics de l’epoca medieval” LLORENTE, E. (1930:12) en el núm 1 de la *Revista occitana*.

Al seu intent li va dir “Vers l’unificació dels parlars d’Oc” V. *Paraula d’Oc* núm. 2 (1998:33)

El model va servir a la idea d’Artur Penella que fa un estudi de: “La ‘l’ llatina en el diasistema occitano-romà”, PENELLA, A. (1998:44) en el mateix núm 2 de *Paraula d’Oc*. Número en el qual trobem també les paraules següents de Claudi Molinièr, de l’Institut d’Estudis Occitans. Parlant de la revista diu:

“Es una revista saberuda, es un primièr numèro de nauta tenguda e mai, legible. D’esfòrces remirables per defendre l’intercompreneson, per reviscolar la memòria d’un novèl voler occitan, per bailar dignitat a un moment artistic ignorat pels seus, per s’apejar sus la recèrca que traïs pas l’istòria...” (...) *Sul plan lingüistic, l’intercompreneson es pas evidentada pel comun dels nòstres pòbles. Se cal vite metre al trabalh per bailar realitat a aquela intercompreneson proclamada. Un trabalh de lingüistas que meton en evidència las palancas o passas entre nòstras lengas, un trabalh de pedagògues per metre aquelas lengas a la disposicion del public”.* MOLINIÈR, C. Pd’Oc, (1998:74-75)

I si en el número 2 de *Paraula d'Oc* Penella ja aprofita el diasistema occitano-romà, en el següent ja gosa posar les “Bases per una neokoiné occitano-romànica” que conclou dient:

Per a què volem la koiné occitànica?

Perquè hi ha la idea d'una civilització comuna i cap de les branques deuen quedar excloses.

Perquè eixa consciència s'ha mantés al llarg dels segles, malgrat les intervencions de la filologia francesa i castellana per repartir-se el diasistema occitano-romànic.

Perquè la unitat europea canvia el marc de relacions estatals.

Perquè la creació d'una koiné no té perquè estar en contra de les llengües demòtiques actuals: occità, català, gascó, etc.

Perquè a més d'una lectura general per a tots, podem donar una lectura particular i que la diferència entre llengua escrita i parlada no siga major que la que hi ha entre el francès escrit i parlat, i molt menys el cas de l'anglès que no pot ser més paradigmàtic.

Perquè en no res podem entendre'ns un bon grapat de milions d'europaus.

Perquè la koiné resultant està al centre no solament geogràfic sinó lingüístic de la Romània i es podria implantar com a llengua operativa de tota l'àrea romànica europea.

Perquè aquest model de llengua “ideal” és peça fonamental per solucionar els distints problemes de normativització en trobar les solucions adients per solucionar-los.

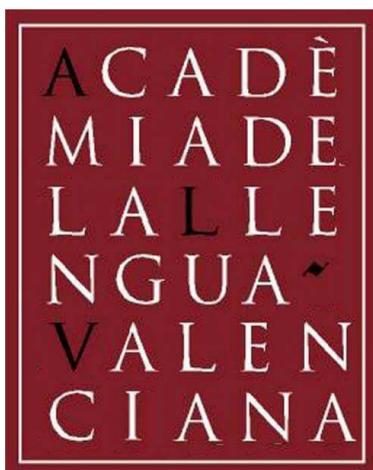
V. Paraula d’Oc núm. 3, 1999, pàgs. 28-32,

Vistes les propostes, està clar que es pot construir un estàndard comú per a totes les modalitats lingüístiques occitàniques. Mentre arriba el moment, examinem la nostra llengua valenciana.

LA MODALITAT LINGÜÍSTICA VALENCIANA, LLENGUA DEMÒTICA, EN L’ACTUALITAT

Aquella que el Segle d’Or Valencià va rebre el nom de Llengua Valenciana, actualment ha sofert canvis, especialment a partir del segle XVII, la major part d’ells per influències de l’occità, el gascó especialment, pero també del provençal i d’altres modalitats lingüístiques. Alguns exemples de lèxic, i morfologia que formen part del valencià que ara es parla i que en els departaments de filologia catalana de les nostres universitats no s’estudien ni els ensenyen perque els ignoren. Per qué són ignorants de tal matèria? per militància ideològica? per algun interès concret? Segur que no ho fan per amor a la ciència, que és el que els hauria de guiar en la seua labor, tant docent com

investigadora, pero si l'estudiaren no tindrien més remei que rectificar el paradigma i els models que estan ensenyant, els quals no responen, ni tenen en compte, el valencià que ara es parla, la llengua valenciana actual. Alguns exemples trets de l'estudi del diasistema occitano-romà, que no es poden entendre si s'estudia només la llengua catalana secessionada del seu context natural:

- L'increment incoatiu dels verbs acabats en 'ir' –patir, florir- és una innovació que fa la llengua valenciana els darrers segles, la qual els clàssics valencians feien en 'eix' –pateix, floreix- , i a partir del segle XVIII els fem 'ix' –patix, florix-; com ho fa tota la llengua occitana 'is', excepte el gascó que, com el català oriental, continua fent 'eix'. Formes que el valencià general compartix

amb els occitans, excepte els gascons, que compartixen el seu 'eix' amb els catalans.

-En canvi, les formes verbals acabades en 'a' usades pel valencià general –hi havia, tenia-, en les comarques de Castelló les realizen –hi havie, tenie- com en gascó.

-Gasconisme són els plurals en 'es': casa-cases (forma valencianogasca que diferix de la resta dels occitans, que ho fan com el català oriental: casa-casas).

-Gasconisme del valencià general és 'melic'.

-Gasconisme és el nom que el català dóna al xiquet que culmina la muixeranga, 'enxaneta'.

-Gasconismes són els topònims Caragús, Mont-arroi , Mont-caud, etc que trobem en pobles de la Marina, centre de la cultura dels riurans.

-Provençalisme entenem que és el mot 'riurau', un adjectiu substantivat procedent de la pronunciació que fa el provençau de 'rural'='rürau'.

-Gasconisme és també el pronom dèbil 'mos' característic de la llengua valenciana actual, del qual deriva 'mosatros' que no és un castellanisme, evidentment, pero que no accepten ni els catalanistes (nosaltres) ni els mossarabistes (nosatres). La forma de la llengua mare és 'nosautres'. La creació recent, en llengua

valenciana viva, del ‘mosatros’ és exclusiva dels usuaris lleials de la llengua valenciana actual. I, sí bé és cert que no té molta tradició literària (cosa lògica, donat que és un neologisme), sí que en té, de tradició escrita, especialment en les xàrcies socials, perquè l’ús el fan només els que gosen escriure obviant, “leixant a part” els preceptes, tan de l’alienació elitista com de la RACV. No obstant, remarquem que en alguns clàssics valencians renaixencistes trobem el seu ús en un context cult:

“Vosatros véreu son torment horrible
Quan son fill en el Gòlgota moria...
¡Les llàgrimes amargues que vertia
Calcinaren les roques d’aquell cim!
Mes, no s’ufaneu tant: també mosatros
Que de Getsemaní tan llunt naixquérem,
Si bé el dolor que l’afligí no vérem
Un bon recort de son amor tenim”.

CÉSTER, Ricard (1881:76) al Calendari Llemosí

“Tal se solem preguntar,
Y cridem, y movem guerra,
Fins que mos se ve a tapar
La boca a grapats de terra”.

CEBRIAN, Lluís (1881:76) al Calendari Llemosí

Cal tindre en compte també que els pronoms ‘mos’ i ‘mosatros’ és la forma majoritària que identifica – fins ara en l’ús parlat- tots els valencians i valencianes actualment. I si el poble valencià actual no pot identificar-se amb el ‘mosatros’ que designa tot el col·lectiu és a causa, també, de l’alienació elitista i el seu paradigma erroni.

- Occitanismes són ‘la peira’, ‘el peiró’, ‘lairon’, ‘peraire’, ‘belcaire’, ‘bastida’, ‘gasc’, ‘gasquet’, ‘gascó’, ‘gascon’, i un fum de lèxic més.

Totes les aportacions que fem en esta mostra introductòria, i moltíssimes més, conformen la llengua valenciana actual, la real, i no el corsé que, en nom d’una “unitat lingüística” distorsionadora de la realitat, estan aprenent els nostres jóvens als centres docents valencians, seguint les instruccions, procedents de l’alienació elitista. En conseqüència, és imprescindible que el nostre objecte d’estudi siga la Llengua Valenciana actual –com es parla hui en dia- emmarcada dins del diasistema occitano-romà, i s’han d’acceptar plenament i orgullosament tots els neologismes que la formen perquè són aportacions occitanes, aragoneses, catalanes, etc que ara són nostres perquè així ho van decidir els parlants, usuaris lleials de la llengua, que nos han precedit. Entenent que no hi ha “dues llengües”, com nos volen fer comprendre els envejosos del “limpia, pule y da esplendor” o els de la “grandeur” frustrada, sinó que les diverses modalitats, o llengües, procedents de la

històrica llengua llimosina o d'Occ -l'actual diasistema occitano-romà- són el nostre marc lingüístic i el nostre encastre cultural natural, normal. Anul·lant el secessionisme lingüístic català, s'han acabat les bregues de valencians, catalans, gascons, provençals... per qüestions de llengua perquè, com diu Robèrt Martí, en el pròleg de *La València Occitana: "La frucha que pindola en ço del vesin, aparten al vesin"*, MARTÍ, R. (1995:17)

Que cadascú tinga la independència que necessite per a manar en el propi domini lingüístic, ben conscients que els valencians i valencianes actuals estem units pel diasistema i per: La Cançon de Santa Fe d'Agen, la civilització trobadoresca, la cultura càtara, etc, emmarcats –més enllà del País Valencià, dels Països Catalans i d'Espanya-: en Europa. I que hem de compartir, i compartim, el Nobel de Frederic Mistral, el Segle d'Or Valencià, l'Atlàntida de Verdaguer, i tot allò que calga.

LA LLENGUA LLIMOSINA UNIFICADORA DE TOTES LES MODALITATS D'OC DELS REPOBLADORS I IMMIGRANTS OCCITANS

L'intent d'impondre el nom "científic" llengua catalana va dur també, lògicament, a eliminar, via desprestigi, el nom històric llengua llimosina i, una volta més, a perdre els orígens. Però, és el moment de tornar els conceptes al lloc que els correspon. Al nostre entendre, el nom més correcte és el de llengua llimosina,

que prové de Limós (i no de Llemotges), població on es va escriure el més gran monument a la unitat lingüística, ja apuntat *ut supra La Cançon de Santa fe*. Del desprestigiat concepte s'han dit moltes coses, generalment en negatiu, a fi de reforçar el menyspreu cap al -en realitat- prestigiós concepte perquè, realment, és el de la idea unificadora de La Llengua que compartien, i compartim, l'enorme quantitat d'occitans vinguts a terres valencianes, des dels acompanyants de Jaume I als que vingueren encara el segle XIX, unes mostres mínimes dels quals acabem de ressenyar dalt. És evident que durant tots aquells segles, els "francesos" que venien, per molt francesos que foren, difícilment podien entendre's amb els valencians autòctons parlant francès; en canvi, usant les diverses modalitats lingüístiques, provençal, llenguadocià, gascó, llemosí, etc, potser amb algunes dificultats, podien entendre's perfectament amb els parlants valencians. I, a aquella intercomprensió de les que ara anomenem 'modalitats lingüístiques' del diasistema occitano-romà, o històrica Llengua d'Òc, els gascons, provençals, auvernysats, llenguadocians, llemosins, valencians... la nomenaren Llengua Llimosina, que era la que els servia per a comunicar-se. Vegem l'aportació de Joan Martinis:

“Desplaçats ací massivament, i parlants de diverses modalitats intel·ligibles de la mateixa llengua, seria allò més lògic que es referiren a la seua llengua com a llemosí, la qual, al mateix temps, era prou semblant i també intel·ligible per als habitants del Regne de València. No de bades, les actes notarials escrites

en alguna de les varietats de l'occità i incorporades o transcrites als Llibres de Aveïnament no varen ser traduïdes, la qual cosa sí que es feia per a les poques que estaven escrites en llengua francesa <<per no entendre-les>> els funcionaris municipals". MARTINIS, J. (2010: 188)

ELS GASCONS SÓN 'D'UNA NACIÓ AB NÓS'

No només és el concepte unificador, llengua llimosina, el que tenim en comú amb els occitans. Vegem també el de 'nació', que no cal dir que no és el mateix actualment que el segle XIV, pero, dit això, aportem ací unes paraules molt curioses que poden explicar la necessitat que valencians i catalans hem tingut durant tota la història de tindre una llengua i uns conceptes comuns que explicaren la realitat compartida de totes les Tèrres d'Òc.

L'any 1309, en unes informacions que un ambaixador català a la cort pontifícia d'Avinyó tramet al rei Jaume II trobem que considera els cardenals de Llemosí "quasi de la mateixa nació".

*"El cardenal de Penestre, lo qual dix que si bé parlava francés no.m fes reguart, que.l cos no avia francés, ans era **natural de Limoges e era quax una nació ab nós**".*

I als de Gascunya, "d'una nació ab nós"

*“e si per aventura acort n’avietz de negú, plàssia us que y ajatz monsenyer en Ramon del Got e monsenyer n’Arnau de Pelagra, per tal com aquests són persones de qué yo só cert que amen mon senyor lo rey e **són d’una nació ab nós...**”* FORNÉS, LL (1995:79-80)

RENEGAR DEL NOM ‘LLENGUA VALENCIANA’ ÉS SIGNE EVIDENT D’AUTOODI

Una de les conclusions de la tesi doctoral *El pensament panoccitanista* és que:

“No existix una història literària que use el nom de catalana per a la llengua dels valencians”. FORNÉS, L. (2010: 308)

Si bé és cert que hi ha algun escriptor a València que usa tèrmens com aquell del “bell catalanesc”, és un català afincat a la ciutat Cap i Casal; els literats valencians anomenen la seua llengua amb diversos noms, a més de l’històric i literari ‘Llengua Valenciana’, pero no usen mai el de catalana. Això entre els segles XIII i XX, pero l’any 61, en la Universitat de València es produïx el fet més clar que està a la base dels problemes sociolingüístics valencians: el curs de llengua catalana.

“En la tardor de 1961 la cambra sindical dels estudiants de Filosofia inaugurà un curs de llengua catalana. Aquesta fou la

primera vegada que a València gosava hom donar aquest nom a l'idioma".⁸ SANCHIS GUARNER, M. (1978:195)

Sanchis Guarner ho aprecia molt bé: gosaren canviar el nom històric, i valencià, per un de foraster, i no valencià: alienació i autoodi.

A partir d'aquell moment comença a València i el seu país una etapa de forta diglòssia interna –terme que no sol utilitzar-se mai, els especialistes no l'usen, encara que està a la base dels problemes lingüístics valencians- perquè tenim que les elits posen de moda que les formes ideals són les catalanes, i les valencianes queden reduïdes a dialectalismes o termes de nivell inferior, creant així un procés de diglòssia interna que, amb tota la seua bona voluntat, continua practicant actualment l'Acadèmia de la llengua valenciana, i no només amb continuar admetent paraules valencianes com a dialectals, sinó amb el mateix nom, AVL. Sense una postura clara de Llengua Valenciana i formes valencianes, lògicament es va a la manca d'autoestima de la societat valenciana i a la manca de cohesió social. El valencià i el català són parts de la mateixa llengua, formen part dels mateix sistema lingüístic, però en haver-la tallada a gust de la burgesia catalana, i haver imposat ells el nom "científic", les formes valencianes queden relegades a secundàries o dialectals, encara que siguin valencianes des del Segle d'Or Valencià: Diglòssia interna. Que és tan perillosa, tan nefasta per a la

⁸ El subratllat i la negreta són nostres.

identitat valenciana, com l'externa; potser, en este cas, més perquè la societat valenciana ho interpreta en clau de conflicte lingüístic. I per això, per a posar remei a l'alienació, és imprescindible que en les universitats valencianes hi haja estudis sobre les matèries d'òc.

El procés de diglòssia interna i d'autoodi arriba a l'actualitat, si atenem l'escrit de Juli Martínez Amorós (V. Annex 2)

“Les universitats valencianes fan ara exàmens de valencià unitaris. Els mateixos en tot el territori. Per a organitzar-ho, han creat la CIEACOVA, que no és una gimnasta búlgara, sinó una sigla que encara amaga un nom més estrofolari: Comissió Interuniversitària d'Estandardització i Acreditació de Coneixements de Valencià. Mira a vore si t'ha pegat. (...)

Estos exàmens ens retornen de ple als anys huitanta, si alguna volta els havíem deixat. No parlaré ara i ací de l'essència dels exercicis i si són poc o gens significatius a l'hora de valorar el nivell lingüístic dels examinands. Això és una qüestió que correspon debatre en els fòrums adequats, per molt que, quan ho he intentat, no he tingut gens de sort.

Parlaré, en canvi, del model de llengua. Eixe model que podríem anomenar quasioriental. És a dir, totes les opcions pròpies del català oriental (cafè, avui, vuit, dues, us, gaire, aqueix...), excepte la morfologia verbal (i no tota), que és la valenciana. Eixe model que és irrealitzable perquè no troba cap referent en cap parlar viu (ni mort). Eixe model que representa una genuflexió i l'assumpció que la teua variant dialectal és inferior.

Doncs bé. Ací sostindré que seguir eixe model implica o bé caure en la incoherència, o bé caure en l'autoodi.”

Front a l'autoodi dels productors de la diglòssia interna, les denostades –per l'alienació elitista- falles populars, amb els seus poetes festius, continuen reivindicant la llengua valenciana, fet que constata que els problemes lingüístics valencians continuen sense trobar la solució, per moltes voltes que tota classe de polítics, i tots els presidents de la Generalitat, afirmen que “el problema ja està resolt”. Exemple:

“Un total de 43 poetas festivos valencianos se han unido para reivindicar que se mantenga la publicación de los versos del poeta ganador del premio Bernat i Baldoví de Lo Rat Penat en el libro fallero que todos los años edita la Junta Central Fallera.

Esta polémica se produce precisamente a sólo seis días de que el concejal de Cultura Festiva, Pere Fuset, plantee a la asamblea de presidentes si se publican estos poemas o si la Junta crea un concurso nuevo y rompa con la costumbre de los últimos nueve años.

Los escritores aseguran que no se puede entender que en el «expediente de la candidatura de las Fallas a Patrimonio Inmaterial de la Humanidad se cite expresamente que la asociación Lo Rat Penat convoca anualmente el concurso para potenciar la literatura satírica vinculada a la fiesta escrita en lengua propia, y ahora quiera cortar por lo sano este proceso».

Incluso señalan que la «hipotética supresión de los versos realizados por el ganador del Bernat i Baldoví , la falta de protección del concurso y de los poetas que en él participan, vulneraría el espíritu de salvaguarda y promoción de los valores culturales de las Fallas que se ha comprometido la Junta Central Fallera, como entidad promotora del expediente».

Por eso, han solicitado una reunión con el concejal y presidente de la Junta y exigen que se respeten «los compromisos adquiridos ante la Unesco, así como la voluntad que ya expresó la asamblea de presidentes en diciembre de 2015».

Los poetas festivos añaden que, si finalmente se optara por hacer un nuevo concurso, «el reglamento obliga a convocar reuniones previas para acordar las bases y querríamos que se nos convocase»". Las Provincias. 15 de septiembre 2016.

DE L'ALIENACIÓ ELITISTA CATALANISTA A LA INSUFICIÈNCIA MOSSARABISTA

Si els anys sixty van aparéixer les elits organitzadores del curs de llengua catalana, aquell vora el 70% de valencians que consideren, erròniament, que valencià i català són dos llengües diferents, els va eixir també una elit marejadora composta per tots aquells que es van dedicar a buscar una llengua valenciana que venia dels segles més remots de la història.

Si una forma excel·lent per a poder estudiar una llengua és la seua història literària, ja hem dit que entre els literats valencians no apareix el nom llengua catalana mai, també podem afirmar que no existix una història literària que pugua avalar “la línia d’argumentació mossarabista” FORNÉS, L. (2010:307) No hi ha suficients evidències científiques com per a poder arribar a conclusions vàlides. Per tant, l’argument que intenta explicar que el valencià és valencià des d’abans de la vinguda de Jaume I no és vàlid. I, a més, contradiu la idea de Constantí Llobart, que és la base de la nostra argumentació. No només és indemostrable científicament sinó que esdevé molt perillosa, segons un argument de JF Mira, amb el qual estem d’acord.

“Vull apuntar una cosa que em sembla clara i especialment important: la identitat valenciana és posterior a, i resulta de, l’existència d’un territori, d’un àmbit polític valencià. L’existència d’un Regne de València ha <<produït>> els valencians. No els ha engendrat físicament, com és obvi, ni tampoc ha creat el seu caràcter o cultura o manera de ser: el que ha fet és determinar que els habitants de tal territori definit pels límits polítics del Regne, es considerassen ells mateixos, si fossen considerats pels altres, com a valencians. No tinc cap constància que abans de la segona meitat del segle XIII els habitants de Morella o de Borriana, de Sagunt, de Dénia o d’Elx, s’anomenassen o fossen anomenats <<valencians>>; ni en temps àrab, ni visigot ni romà ni mai. <<València>>, abans de Jaume I (o siga, valentinus o balansi...) era només l’habitant de la ciutat de València, i del seu

territori immediat a què aquest nom podia correspondre. MIRA, J.F. (1984:53)

El Regne de València (nom al qual acompanya sempre el despectiu “antic”, i que preferim obviar i aplicar el d’“històric”, donada la seua gran importància), és el que dóna la personalitat social als valencians i valencianes (i algú haurà d’estudiar, en algun moment, el menyspreu al nostre nom històric), per tant, voler atribuir tot el pes d’una llengua valenciana, diferent i diferenciada de la catalana, que ve de temps immemorials és no sols una idea inexacta i, actualment, impossible de demostrar científicament sinó una imprudència que atempta contra la personalitat històrica de les valencianes i valencians.

A les teories mossarabistes s’han afegit les iberistes, sumant esforços per tindre unes bases fortes que justifiquen l’existència d’una llengua valenciana anterior a la creació de l’històric Regne de València. Fins ara, una pèrdua de temps, i uns impulsos nefastos per a il·lusionar els escamots valencianistes partidaris d’una llengua valenciana diferent i diferenciada de la catalana a actuar en un atzucac. Sense existència política d’un territori concret, com i per què havien de ser, o s’havien de sentir, valencians aquells habitants anteriors a la vinguda de Jaume I?

“¿A través de quin mecanisme, i en quin sentit, els súbdits arabòfons i islàmics, del reietó d’Alpont, del de Tortosa (o de Saragossa), del de València (o de Toledo), del de Dénia (o de Múrcia), podien en conjunt <<identificar-se>> com a valencians?

No és un misteri, és una simple impossibilitat. Aquest fet, que la <<personalitat valenciana>> és anterior a la Reconquesta, no solament és improbable sinó purament impossible". MIRA, J.F. (1984:53-54)

L'històric Regne de València, creat pel montpelhierí Jaume I, és el que està a la base de la personalitat valenciana, el Regne i la ciutat Cap i Casal, un i l'altra inseparables; sense eixe conjunt, els valencians no existiríem. Ratifica eixa idea un altre fet històric importantíssim: la figura del símbol llegendari Francesc de Vinatea, que, quan el rei Alfons el Benigne va voler segregar del patrimoni reial les viles i ciutats de Morella, Castelló, Borriana, Morvedre, Alzira, Xàtiva, Novelda, Elda, Alacant, Guardamar i Oriola, en benefici del fill d'Elionor de Castella, els jurats de València es van oposar "*car, separats les viles e llocs tan apropiats com aquells eren de la ciutat de València, València no seria res*", segons van al·legar. La ciutat i el Regne de València són, sense el més mínim dubte, els nostres fonaments socials i polítics més valuosos.

En el nostre paradigma nou, o, com a mínim, diferent dels dos en litigi, el qual dediquem hui a Constantí Llombart, tenim clar que científicament les modalitats lingüístiques valenciana i catalana formen part del mateix sistema lingüístic i que la modalitat o llengua valenciana ha rebut influències d'altres llengües i altres èpoques de forma diferent que la catalana, especialment del mossàrab, que és important estudiar sense crispacions, com ja va

demostrar Artur Penella en el núm 4 de Paraula d'Oc. Les teories sobre els estudis de: "*Els <<mossàrabs>> de Sanchis Guarner i Peñarroja no són contradictoris, s'expliquen per simple evolució*". PENELLA, A. (2001:19)

EL PACTE (IM)POSSIBLE? ENTRE LA RACV I L'AVL

Sotmetrem ara els secessionismes particularistes -catalaniste i valencianiste (i podrien entrar el gascó i el provençal perfectament)- a la dialèctica hegeliana, que diu que la contrarietat (tesi-antítesi) no destrueix l'estadi anterior, sinó que el conserva, i l'eleva. En la brega valenciana, la tesi és el secessionisme catalaniste, l'antítesi, el valencianiste, i la síntesi no pot ser una altra que la que ixca de l'anàlisi que han de fer -les dos institucions esmentades- dels seus respectius secessionismes, alienacions, models lingüístics derivats de les alienacions i els secessionismes, etc. I, finalment, feta l'anàlisi, procurar un *aggiornamento* de les respectives propostes de models lingüístics. Ben entés que caldrà emmarcar-les en el diasistema lingüístic total, el que engloba totes les modalitats occitàniques minoritzades amb les quals hem de tindre una gran solidaritat. Si es dona eixe fet, és a dir, si l'AVL i la RACV es reunixen, no per a parlar de lèxic i noves incorporacions... i altres qüestions epidèmiques, sinó de problemes fonamentals: la distorsió de la realitat que han produït els dos models que proposen, -un, desviat del món real a causa de l'alienació; l'altre,

demanant esforços impossibles en la recerca de bases mil·lenàries per a crear una llengua impossible- etc, potser les dos institucions podran arribar, com a mínim, a trobar camins d'entesa, si aprofundixen, si reflexionen, si fan autocrítica, si intenten arribar, d'una volta per totes ja, als fonaments del problema que són els que, conservant tesi i antítesi, elevaran el resultat, la síntesi, o futur esplèndid. Si admeten l'error dels seus pretesos particularismes secessionistes i entenen que la realitat lingüística valenciana és ara molt semblant, si no la mateixa, que tenia el patriarca de la Renaixença valenciana en Constantí Llobart.

Si les dos institucions es posen a treballar conjuntament, els primers punts a estudiar han de ser:

-D'on vénen, i com s'han produït els problemes sobre la manca d'identitat del poble valencià?

- Quina relació hi ha entre eixa manca d'identitat, la llengua i l'alienació lingüística?

- Com es pot solucionar?

Estudiades les qüestions fonamentals, ja podran passar, les dos institucions, a parlar de les qüestions menors que plantegen actualment: incorporacions lèxiques als diccionaris respectius, etc ; o, potser, es decidisquen a fer-ne un conjuntament, que siga el de tots els valencians i valencianes, el del Consens, el que done

per acabats tots els problemes lingüístics. El Diccionari Valencià Definitiu.

LA LLENGUA VALENCIANA, EMMARCADA EN UN PARADIGMA NOU

No cal dir que el nou paradigma que proposem per a estudiar la realitat valenciana vol posar en evidència els errors metodològics dels dos anteriors en litigi (V. La llengua valenciana, problemes metodològics a www.ocvalencia.org), i, si ho estaven, i ho estan, és sobretot perquè tenen mancances greus. El catalanista, pel seu esbiaixament que és causat pel secessionisme lingüístic; el mossarabista perquè és indemostrable científicament, i socialment i políticament perillós, en voler situar una valenciana anterior a la creació del Regne de València, l'espai físic que permet que existisca políticament. Insistim: Tornem a les idees del creador de Lo Rat Penat; recuperem els orígens renaixencistes.

És el moment de replantejar-mos, amb tot el rigor, que, el procés que ha sumit la societat valenciana en tots els desgavells lingüístics que hem patit fins ara, necessita una revisió profunda. I algú ha de demanar disculpes per tots els anys, i els danys, que hem patit –potser tots amb bona fe- però en el fons, antivalencians, siguen pels elitistes alienats o pels ratpenatistes,

que van decidir -com sol ser normal entre els seguidors d'un geni- ser més papistes que el Papa.

La nostra proposta per a definir la llengua valenciana -sense secessionismes, ni catalanistes ni valencianistes- partix de les idees de Llombart i les du al panorama científic actual:

“La llengua valenciana és una modalitat lingüística que, com totes les altres -modalitats o llengües occitàniques- forma part del diasistema occitano-romà: el català, el gascó, el provençal, el llemosí, el llenguadocià, l'auvernhat, etc i que du el nom històric que li van assignar els literats del Segle d'Or Valencià: Llengua Valenciana”. El qual estem orgullosos de dir, de dur, de pronunciar, d'usar en l'actualitat, en el moment que reivindicuem l'autoestima i el dret a ser i dir-mos valencians, valencianes: poble valencià, orgullós del seu ser i de la seua Llengua Valenciana, una llengua construïda per la base, pel lèxic i les expressions populars, que encara ara es rebutgen per part de l'alienació elitista, pero que han de ser la base de la nostra llengua literària, feta sense pors i, sobretot, sense autoodis. Elevem les nostres expressions i el nostre lèxic al més alt cim de la literatura, usant, si cal, des dels clàssics valencians al valencià que ara es parla, i admetem com a formes literàries les de major ús social, tan si les compartim amb amb gascons com amb catalans com amb provençals, etc. i sense caldre rebuscar en els diccionaris de sinònims els mots més obscurs de qualsevol modalitat lingüística veïna. Sumem, de forma intel·ligent, llengua

clàssica i llengua viva. I elevem, conscientment, lo nostre a l'infinit més potent de la paraula, que ja mos trobarem amb les germanes bessones pel camí.

FINAL CREATIU:

PREGUNTATS, CONCLUSIONS I SOLUCIONS.

A) PREGUNTATS:

A.1) PER QUÉ es va produir el problema de l'alienació elitista i tots els que han derivat d'ell?

A.2) COM es va produir i COM se solucionarà?

A.3) ON –en quina institució- començarà el procés d'autoconsciència que arribe a entendre la maldat comesa? En les universitats?

A.4) QUI posarà la primera pedra? L'AVL I La RACV, des d'un estudi rigorós i conjunt?

A.5) QUAN?

B) CONCLUSIONS

B.1) L'ALIENACIÓ ELITISTA HA SIGUT, I ÉS, LA CAUSANT DE LA MANCA D'IDENTITAT SOCIAL DEL POBLE VALENCIÀ. EL SECESSIONISME I LA INGERÈNCIA FORANIS SÓN LA CAUSA DE L'ALIENACIÓ I L'AUTOODI DE LES ELITS UNIVERSITÀRIES DELS ANYS SIXANTA, QUE ALHORA SÓN LES CAUSANTS DELS PROBLEMES

LINGÜÍSTICS DE LA SOCIETAT VALENCIANA, ENCARA ACTUALMENT. I, AMB LA FINALITAT DE SUPERAR-LOS UNA VOLTA EXPLICATS, APOSTEM PARAULES I ARGUMENTS NOUS QUE PUGUEN SERVIR ELS INEXACTES CREATS PER L'ALIENACIÓ ELITISTA. PER TANT:

B.2) ENTENEM QUE LA LLENGUA VALENCIANA ÉS UNA MODALITAT LINGÜÍSTICA QUE FORMA PART DEL DIASISTEMA OCCITANO-ROMÀ, COM LA RESTA DE MODALITATS O LLENGÜES OCCITÀNIQUES: EL CATALÀ, EL GASCÓ, EL PROVENÇAL, EL LLEMOÓS, EL LLENGUADOCIÀ, L'AUVERNHAT... I, PER TANT, L'OBJECTE D'ESTUDI DE L'ALV HA DE SER LA LLENGUA VALENCIANA RELACIONADA AMB L'ARAGONÉS I AMB TOTES LES MODALITATS LINGÜÍSTIQUES DEL DIASISTEMA OCCITANO-ROMÀ, AMB LES QUALS S'HAN D'INTENSIFICAR RELACIONS QUE SERAN BENEFICIOSES PER A TOTES LES PARTS.

B.3) DONEM PER INEXACTES I NEGATIUS ELS NOMS 'CONFLICTE LINGÜÍSTIC' I 'BATALLA DE VALÈNCIA', ETAPA QUE PROPONEM BATEJAR COM D'ALIENACIÓ ELITISTA, QUE ÉS UN CONCEPTE OBJECTIU.

B.4) AMB L'ADQUISICIÓ DE LA **CONSCIÈNCIA DEL PROBLEMA** QUE ACABEM D' INICIAR, CONSIDEREM OBERT EL CAMÍ QUE SUPERARÀ L'ETAPA DE L'ALIENACIÓ ELITISTA. A LA NOVA ETAPA QUE COMENCEM ARA TAMBÉ L'ANOMENEM D'**AUTOESTIMA VALENCIANA**, AMB PLENA ASSUMPCIÓ, AMB TOTES LES CONSEQÜÈNCIES, DEL NOM LLENGUA VALENCIANA, QUE ÉS LA

NOSTRA, DES DELS NOSTRES CLÀSSICS A L'ACTUALITAT, I ÉS EUROPEA I UNIVERSAL. I ÉS LA NOSTRA ÀNIMA SOCIAL I, PER TANT, NACIONAL, REGIONAL, O COM CADASCÚ LA VULLGA, QUE EL CAS ÉS VOLER-LA, TINDRE-LA EN UNA ALTA ESTIMA I, SOBRETOT, USAR-LA TAL COM ÉS –I NO COM LA VOLEN ELS PERILLOSOS DESITJOS DE LES ELITS ALIENADES- QUE ÉS L'ÚNIC CAMÍ QUE LI IMPEDIRÀ MORIR, EL DE SER AUTÈNTICA, NO ALIENADA, REAL, ORGÀNICA, POPULAR I CULTA: VALENCIANA, SOLIDÀRIA AMB TOTES LES ALTRES MODALITATS MINORIZADES DEL DIASISTEMA.

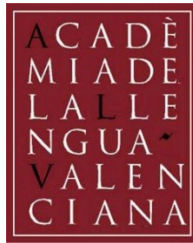
B.5) ASSUMIT PLENAMENT EL NOM, EN CONSEQÜÈNCIA, L'ÒRGAN QUE L'HA DE REGULAR, L'HA DE DUR TAMBÉ: ACADÈMIA DE LA LLENGUA VALENCIANA. SI UN DIA TENIM UNA ALV –QUE ES DEFINIRÀ SENSE SUBTERFUGIS NI GIRAGONSES FORÇADES INTEL·LECTUALMENT- ES PODRÀ DONAR PER ACABADA L'ETAPA D'AUTOODI I ALIENACIÓ ELITISTA I S'OBRIRAN CAMINS DE CONCÒRDIA CAP A UN FUTUR VALENCIÀ CREADOR I EN PAU.

C) SOLUCIONS

C.1) COM EN DIVERSOS PROBLEMES QUE DEPENEN DE LA MENT, LA PRIMERA PASSA A PEGAR ÉS **ADQUIRIR CONSCIÈNCIA DE L'ALIENACIÓ PRÒPIA**, TOTS ELS AFECTATS I AFECTADES.

C.2) I, TOT SEGUIT, BUSCAR LA PRAXI QUE DUGA A **SUPERAR-LA**. CAS QUE EL COL·LETIU NO SÀPIA, O NO PUGA, SUPERAR L'ALIENACIÓ AMB LA INTEL·LIGÈNCIA I LA CONSCIÈNCIA PRÒPIA, SEMPRE QUEDA DEMANAR AJUDA A LES DIVERSES METODOLOGIES; PODEN AJUDAR-LOS PROFESSIONALS COM ARA: PSICÒLEGS, SOCIÒLEGS, ETC.

C.3) ELS POLÍTICS VALENCIANS, I TOTA LA SOCIETAT, QUE PODEN, I DEUEN, VORE EL PROBLEMA DES DE FORA, SÓN ELS/LÉS PRIMERS QUE HAN D' ENTENDRE QUE L'ALIENACIÓ ELITISTA NO ELS POT NI ELS HA D'AFECTAR MAI MÉS. L'AUTOESTIMA DE LA GRAN MAJORIA DE LA POBLACIÓ I LA PRAXI POLÍTICA NECESSITEN ENTENDRE LA REALITAT VALENCIANA TAL COM ÉS, I NO COM L'ENTENEN LES MENTS ELITISTES ALIENADES, QUE, PER MOLT DE CURRÍCULUM QUE TINGUEN, ACTUEN ERRÒNIAMENT A CAUSA DE L'ALIENACIÓ DE LA QUAL S'HAN DEIXAT IMPREGNAR I ELS HA IMPEDIT ENTENDRE LA REALITAT VALENCIANA. JA HEM TINGUT PROU POLÍTICS I PROU PRESIDENTS DE LA GENERALITAT DIENT QUE "ELS PROBLEMES LINGÜÍSTICS ESTAN RESOLTS"; ENCARA NO HO ESTAN, I ELLS, **ELS POLÍTICS, SÓN ELS QUE PODEN, DES DE FORA DE L'ANIENACIÓ, ESTIMULAR L'INICI DEL PROCÉS; I LA MAJORIA SOCIAL CONSCIENT, DUR-LO AVANT** . I NO OBLIDEM QUE LA HISTÒRIA –AQUELL EVOLUCIONAR DIALÈCTIC DE LA HUMANITAT QUE VA ENRIQUINT-SE I SUPERANT-SE, EN UN PROCÉS INCESSANT DE CONSERVAR I ELEVAR– HO JUTJA TOT.

BIBLIOGRAFIA

ALIBÈRT, LOÏS (1930-31-34) Gramatica occitana, según los parlars lengadocians. Iniciada a la revista OC, any 1930, núm 26, gener, p. 7.

ALIBÈRT, LOÏS, (1935) Gramatica occitana, según los parlars lengadocians, CEO, Montpelhièr, 1976, segonda edicion .

ALMANAQUE Las Provincias, 1883.

ALLPORT, Gordon (1962) La naturaleza del prejuicio Ed. Eudeba, Buenos Aires.

ALQUÉZAR I MONTANYÉS, Manuel (1992) La correspondència entre Loïs Alibèrt i Josep Carbonell i Giner. Ed. Institut d'Estudis Catalans, Barcelona.

ARNAU, Carme (1978) "Enric Prat de la Riba" en La nacionalitat catalana, Ed. 62, Barcelona.

BAYARRI, Josep Maria (1931) El perill català Ed. Consel Valencià de Publicacions.

BLASCO, Ricard (1985) Constantí Llombart i "Lo Rat Penat" Ed. Diputació de València.

COMPANY, Rafael et alii (1988) Document 88, Ed. 3 i 4, València.

CORTINA, Adela (1995) *Ética sin moral* Ed. Tecnos, Madrid.

FERGUSON, Charles Albert (1983) *“Diglòssia”*, Ed. Quaderns de Ponent, Lleida.

FORNÉS, Lluís (1991) *“El pensament fusterià de 1962 i l’anàlisi dels problemes sociolingüístics valencians a través de l’aplicació del concepte d’endodiglòssia”*, Actes del Col.loqui de Nimes, 27-30 d’agost 1990, Universitat Occitana d’Estiu, director Jean Marie Marconot, Centre National de la Recherche Scientifique.

FORNÉS, Lluís (2010) *La llengua valenciana i el diasistema occitano-romà*, Ed. Òc-València.

FERRANDO, Antoni (1980) *Consciència idiomàtica i nacional dels valencians* Ed. Universitat de València.

FERRANDO, Antoni (1983) *Els certàmens poètics valencians*, Ed. Inst. Alfons el Magnànim.

HISTÒRIA DE LO RAT PENAT Daniel Sala i Giner et alii (2.000) Ed. Lo Rat Penat.

HISTÒRIA DE LA LITERATURA CATALANA Ed. Ariel, Barcelona 1985

LAS PROVINCIAS (2016/15/12)

LO RAT PENAT, CALENDARI LLEAMOSÍ (1878) (1881) (1882) (1884)

LLORIS i VALDÉS, Manuel (1982) *Constantí Llombart* Ed. Institutció Alfons el Magnànim. Diputació de València.

LLORENTE, Euphemia (1930) Revista occitana núm 1, Madrid.

LLOMBART, Constantí (1886) Lo Rat-Penat, Calendari Llemosí.

LLOMBART, Constantí (1887) La Copa d'Argent, llegenda del segle XVI, Jocs Florals de 1886. Impremta de Joseph Ortega.

LLOMBART, Constantí (1878) Excel·lències de la llengua Llemosina. Discurs panegírich llegit en la solemne sessió inaugurativa de Lo Rat Penat, el 31 de juliol de 1878. Còpia facsímil. Repr. París-València.

LLORENTE FALCÓ Teodor (1932) Mistral i Llorente Ed. L'Estel, València.

MARTÍ, Robert (1995) La València occitana, Ed. Aj. de València.

MARTINIS, Joan (2010) València, Tèrra d'Òc Ed. Òc-València.

MIRA, Joan Francesc (1977) Sobre la nació dels valencians Ed. Eliseu Climent.

-1984 Crítica de la nació pura. Ed. Eliseu Climent.

PARAULA D'OC, núm 2 (1998), València.

Núm. 3 (1999), València.

PENELLA, Artur (2001) "El dialecte romànic ilerdo-valentí i la seua relació amb el diasistema occitano-romànic", Paraula d'Oc núm 4.200

PENELLA, Artur (1999) “Bases per a una neokoiné occitano-romànica”.

PRAT DE LA RIBA, Enric (1978) La nacionalitat catalana Ed. 62 (1ª edició 1906)

RIQUER, Martí de (1951) “Un trovador valenciano: Pedro el Grande de Aragón” Revista valenciana de filologia. T. I n. 4, octubre-diciembre.

RUBIO I ORS, Joaquim (1888) Lo Gaiter del Llobregat , poesies Vol I. 1839-1841, Barcelona.

SANCHIS GUARNER, Manuel (1978) La llengua dels valencians Ed. Eliseu Climent

WIKIPÈDIA catalana i occitana.

ANNEXOS

ANNEX 1

EL MANIFEST ANTIOCCITANISTA

EL MANIFEST “DESVIACIONS EN ELS CONCEPTES DE LENGUA I PATRIA” Publicat en la revista *OC*, núm 16-17, gener-abril 1934.

I

“L’inici de la segona centúria de la Renaixença ens ha portat a meditar conscienciosament sobre el camí fet pel catalanisme i el que encara resta per fer. Constatem, d’una banda, com el sentiment patriòtic s’ha estés considerablement i com l’actuació de diverses generacions ha cristal·litzat en guanys culturals i polítics. D’altra banda, però, cal aclarir unes desviacions actuals, que comporten perills gravíssims. Dues són aquestes errors o desviacions que intentem de rectificar amb les presents ratlles: 1er. la concepció de la nostra Pàtria com a formada únicament pel territori de l’actual Generalitat, és a dir, la seva

reducció a una de les regions que la integren, fruit d'un afebliment de consciència nacional; 2on. la concepció que dóna a la nostra Pàtria una extensió excessiva, que no ha tingut mai, provinent d'una confusió de catalanisme amb occitanisme.

II

La nostra Pàtria, per a nosaltres, és el territori on es parla la llengua catalana. Comprèn, doncs, de les Corberes a l'Horta d'Oriola i de les comarques orientals d'Aragó a la Mediterrània. Composta de quatre grans regions -Principat, València, Balears i Rosselló- cadascuna amb interessants característiques pròpies, cal conservar en tots els ordres llur personalitat, que ens dóna una tan gran riquesa d'aspectes. No existeix cap perill -ni cap desig- d'absorció d'una regió per les altres. Fóra contradictori a la tradició històrica i a l'esperit liberal del nostre poble. Respectuosos amb aquesta diversitat, ens cal, també, adquirir plena consciència de la nostra unitat i enfortir-la convenientment, sobretot en l'aspecte cultural. Unitat no vol dir pas submissió d'uns als altres ni uniformació externa; unitat vol dir creació d'uns ideals comuns i la joia de posseir

una cultura que tots anomenem nostra. Allà on aquesta unitat ha de manifestar-se amb més energia és davant els altres països; en el contrast entre nacional i estranger és on més hem d'enfortir el sentiment de pàtria, per damunt de les diferències regionals. I no exposem, amb aquestes paraules, cap teoria nova; elles responen a la concepció tradicional i ortodoxa del catalanisme conscient. Això no significa, és clar, que vulguem tancar el pas a cap aspecte possible d'expansió catalana que es pugués plantejar oportunament i fos viable.

III

De les dues errors que combatem, la primera, que limita la nostra pàtria al territori de les quatre ex-províncies, és, sense dubte, la més estesa i inveterada. Les manifestacions de consciència nacional durant l'Edat Mitjana (el cronista Muntaner i el rei Pere III en són alts exponents) responen al sentiment integral de pàtria. L'afebliment i la desaparició del sentiment d'unitat coincideix amb el temps de la decadència, i no cal dir que la nació que ens governa des de fora, ha procurat -i procura encara-, per tots els

mitjans, de fomentar i accentuar la divergència entre els països catalans. Sortosament, de mica en mica, la Renaixença restaurà el vell esperit de totalitat. Molt ha estat el camí fet, però cal reconèixer que encara no hem arribat a la plena consciència col·lectiva. El fruit millor de la commemoració del Centenari de la Renaixença ha d'ésser l'extirpació de tot allò que s'oposi a la consecució immediata d'aquest ideal. I creiem, sincerament, que la segona desviació a què hem al·ludit -tot i ésser filla d'una noble i fervent intenció patriòtica-, constitueix un obstacle gravíssim per a aquest assoliment.

IV

En la qüestió occitanista trobem avui, entre nosaltres, una fluctuació de conceptes: unes vegades Occitània és la suma de diverses regions que formen una nacionalitat única (com ja definia Josep Aladern a començaments de segle); altres vegades Occitània és un compost de nacionalitats amb personalitat pròpia que formen vagament una "supernació".

Dins les dues concepcions indicades es troba força estesa l'opinió que tots els territoris compresos del Llemosí al sud de València, i dels Alps a l'Atlàntic, parlen una sola llengua amb diversos matisos o dialectes, els quals -suposem- són poc divergents. Això porta, naturalment, a la conclusió que dintre el gran marc de la pretesa llengua occitànica es troben en un mateix peu d'igualtat el valencià i el català, el llemosí i el provençal, el gascó i el mallorquí, etc.

Caldria reflexionar bé sobre el perfil que enclou per a la consciència de la unitat de la llengua allò que de primer antuvi podria semblar tot el contrari: en comptes d'eixamplar-se l'àrea geogràfica del nostre idioma, com algú creuria, el català queda diluït en aquesta superior unitat lingüística i esbocinat en altres llengües i dialectes: l'occitanisme concebut així, tendeix, per via indirecta, a contraposar a la llengua catalana una *llengua valenciana* i una *llengua mallorquina*, amb la mateixa raó que hi hauria per a l'existència d'una *llengua menorquina* o *lleidatana* o *castellonenca*, etc.

Altrament, hi ha una raó científica que s'oposa a aquestes teories occitanistes. Avui la lingüística afirma que el català i la llengua d'oc -coneguda per tots els romanistes amb el nom de provençal- són dues llengües diferents, constitueixen dos grups lingüístics a part, malgrat les semblances de diversa índole que hom hi pogui trobar, les quals no són més grans que les que hi ha entre el castellà i el portugués. Alguna de les varietats del provençal és, certament, de fàcil comprensió per a un català mitjanament il·lustrat, però això no vol dir pas identitat de llengua. A ningú no se li acudirà dir que el català i l'italià formen part d'una mateixa unitat lingüística pel sol fet que un públic català pugui seguir amb relativa facilitat una representació teatral en italià, llengua fàcil si hom la compara amb alguns dels parlars occitans, com l'auvernès o el gascó, només comprensibles al qui s'ha dedicat especialment a llur estudi.

Per a la comparació de dues llengües hem de tenir especialment en compte l'època dels textos comparats i els dialectes a què pertanyen. Cal referir-se, naturalment, als temps actuals, i els termes de comparació no han d'ésser els dialectes

fronterers, ans aquells que han cristal·litzat en llengües literàries (dos escriptors la llengua dels quals pot servir a aquest objecte, serien Mistral i Verdager). Si comparéssim textos catalans primitius amb els provençals coetanis, ens trobaríem el cas de semblances que tots ells presenten també amb els d'altres llengües romàniques. Cal prescindir de la poesia trobadoresca catalana, que empra exclusivament el provençal -com els trobadors italians adopten també el provençal, com Alfons X de Castella escriu en gallec, i com vells escriptors d'Anglaterra usen el francès-, i de molts poetes catalans dels segles XIV i XV, i àdhuc alguns textos en prosa que contenen abundosos provençalismes, fet comparable a la influència lingüística castellana damunt els nostres escriptors de la decadència.

Aquesta posició nostra no ens priva d'apreciar en tota llur valor els forts motius (veïnatge, paral·lelisme de les renaixences occitana i catalana, actual cordialitat entre les seleccions dels dos països) per a estudiar amb interès la llengua, la literatura i la història de les terres occitanes (Gascunya, Llemosí, Auvèrnia, Llenguadoc i Provença) i per a intensificar

l'intercanvi entre uns i altres (en els ordres literari, artístic i altres aspectes culturals), que més que mai ara convé estimular. D'una manera especial volem expressar la nostra simpatia als conreadors de les arts, les lletres i les ciències de les terres occitanes que han manifestat llur afectuós interès per la nostra terra i la seva cultura.

V

Insistim sobre la transcendència que tenen, en els moments actuals, els confusionismes i les vacil·lacions en el concepte de Pàtria.

Recordem l'afebliment que va comportar-nos l'ús del nom d'Aragó per a designar la confederació catalano-aragonesa; a l'estranger la confederació era coneguda amb el nom de 'regne d'Aragó', i el nom de Catalunya perdia injustament valor internacional precisament d'ençà que la integració nacional s'acomplia amb les conquestes de Ramon Berenguer IV i Jaume I. Avui hi hauria un perill similar si les terres de llengua catalana es consideraven incloses sota la denominació d'Occitània.

Recordem, per altra banda, com les vacil·lacions ortogràfiques i gramaticals van retardar, durant el segle passat, la concreció de la nostra llengua literària i han dificultat notòriament la seva expansió actual. Cal evitar, doncs, que unes vacil·lacions semblants en el concepte de Pàtria vinguessin ara a pertorbar i retardar en el nostre poble la consolidació d'una plena consciència nacional.”

Pompeu Fabra, R. d'Alòs-Moner, R. Aramon i Serra, Pere Bohigas, Josep Maria Capdevila, J.M de Casacuberta, Pere Coromines, Joan Coromines, Francesc Martorell, J. Massó-Torrents, Manuel de Montoliu, L.Nicolau d'Olwer, Marçal Olivar, A. Rovira i Virgili, Jordi Rubió, Pau Vila.

Publicat també a La Veu de Catalunya , Barcelona, 6 de maig de 1934

ANNEX 2

EL MODEL QUASIORIENTAL

Juli Martínez Amorós, tècnic lingüístic de la Universitat d'Alacant. Wordpress.
26 Octubre 2016.

Les universitats valencianes fan ara exàmens de valencià unitaris. Els mateixos en tot el territori. Per a organitzar-ho, han creat la CIEACOVA, que no és una gimnasta búlgara, sinó una sigla que encara amaga un nom més estrofolari: Comissió Interuniversitària d'Estandardització i Acreditació de Coneixements de Valencià. Mira a vore si t'ha pegat.

Com veu el fum? Tancat o obert?

Estos exàmens ens retornen de ple als anys huitanta, si alguna volta els havíem deixat. No parlaré ara i ací de l'essència dels

exercicis i si són poc o gens significatius a l'hora de valorar el nivell lingüístic dels examinands. Això és una qüestió que correspon debatre en els fòrums adequats, per molt que, quan ho he intentat, no he tingut gens de sort.

Parlaré, en canvi, del model de llengua. Eixe model que podríem anomenar *quasioriental*. És a dir, totes les opcions pròpies del català oriental (*cafè, avui, vuit, dues, us, gaire, aqueix...*), excepte la morfologia verbal (i no tota), que és la valenciana. Eixe model que és irrealitzable perquè no troba cap referent en cap parlar viu (ni mort). Eixe model que representa una genuflexió i l'assumpció que la teua variant dialectal és inferior.

Doncs bé. Ací sostindré que seguir eixe model implica o bé caure en la incoherència, o bé caure en l'autoodi. Tal volta (més aïna, molt probablement), les dos coses alhora. Perquè no es tracta d'elegir entre els duets *vore* i *veure*; o *tindre* i *tenir*; o *aquest* i *este*, propis de la nostra variant dialectal tant els uns com els altres. Sinó de renunciar a opcions plenes per a posar, a canvi, pedaços que grinyolen. Vegem-ho pas a pas:

Encimbellar l'accentuació oriental es pot reduir, en una simplificació potser excessiva, a una qüestió de ratlletes. És cert. El problema de fer-ho és trencar el vincle entre la llengua escrita i la llengua oral. El professorat que pretén ajudar el seu alumnat no només a aprovar un examen, sinó també a parlar valencià, troba complicat sistematitzar que voran sempre escrit *cafè, holandès, anglès, dèiem, sorprès* i un llarguíssim etcètera i, això sí, mai sentiran que sonen obertes. Caldria preguntar als defensors de *cafè* si, igualment, ensenyen que *por*, en català oriental, sona amb *o* tancada, i que és així com l'han de realitzar.

Si no ho fan, serien incoherents. O només s'adopta el sistema d'accentuació quan és gràfic i no fònic?

L'opció *avui* és de les més esteses. La pega, ben sovint, és que els qui la defenen ni tan sols la solen pronunciar bé. L'accent recau en la *u*, no en la *i*. Per a entendre'ns, és **avúi* i no **avuí*. Laminar la forma *hui*, la que diem la immensa majoria de valencianoparlants, és una decisió gratuïta i, sobretot, incoherent. Perquè, vegem: els qui proposen *avui*, proposen també *demà-passat* i *abans-d'ahir*? Clar, si la resposta és no, i salven *después-demà* i *después-ahir*, optar per *avui* és incoherent. Però, si la resposta és sí, aleshores només puc catalogar l'elecció com a simple i arrelat autoodi.

Anem ara al numeral *vuit*. Escriuen *vuit* i, clar, també *vuitanta*. I inferisc que *divuit*. D'acord. Bé, com en *avui*, la primera qüestió que tocaria és definir que *vuit* s'accentua també en la *u*. Però bé, dit això, analitzem: si de *vuit* passen a *divuit* (accentuat **divúit*), què fan amb el 17 i el 19? Dèsset i dènou? O disset i dinou? O els escriuen amb xifres per a evitar polèmiques? És clar, si trien les formes valencianes, *divuit* i *vuit* són incoherents. Si trien les catalanes, això s'assembla molt a l'autoodi.

Seguim amb els numerals: *dues*. Esta opció, explicada des dels nivells més baixos i en tots els registres, implica que l'aprenent adquireix un ús sense correlat en el valencià real: la distribució entre *dos* i *dues* segons si acompanyen un substantiu masculí o femení. Clar, això els qui ho adquireixen bé. Els qui no (la majoria), et diuen **dues problemes*, **dues cotxes* i **dues llibres*. Doncs bé, jo pregunte: si fomenten *dues*, per què no fomenten la mateixa flexió al femení en *bastanta*? Està en el DIEC,

comproven-ho si volen. Les dos paraules (*dues* i *bastanta*) són determinants, un numeral i un quantificador respectivament. És a dir, pertanyen a la mateixa categoria gramatical i tenen la mateixa presència en valencià: nul·la. Prioritzar *dues* i, en canvi, no anteposar *bastanta* a l'invariable *bastant* és incoherent. Fer-ho, una mostra més d'autoodi.

Avancem: *us*. Molt sovint, s'ha exposat un argument no excessivament científic, per dir-ho suaument: s'opta per formes catalanes perquè estan més allunyades del castellà a fi de remarcar la diferència. En el pronom personal de 2a persona del plural, el valencià fa *vos*, el català *us* i el castellà *os*. A mi em sembla prou més llunyà *vos* que no *us*. Però, en tot cas, si voleu, empat. Però plantege jo: si s'impulsa l'ús de *us*, per què no s'acullen també altres opcions de pronoms com *l'hi* o *els hi* en comptes de *li'l* i *li'ls*? Ja sabeu: no fer-ho, és incoherent. Fer-ho, autoodi.

Vaig acabant. Altres opcions, com *gaire* o *aqueix*, generen una estranyesa extraordinària. Pel que fa a *gaire* (negatiu invariable de *molt*), és innecessari transmetre la sensació que dir *no tinc molta gana* és incorrecte. No cal prioritzar *gaire*, com tampoc no es prioritza *quelcom* o *qualque*, posem per cas. Pel que fa al demostratiu *aqueix*, és una forma que no s'usa, ni en valencià (on diem sempre *eixe*), ni en català (on gasten només dos graus locatius i *aqueix* té un ús molt reduït com a element anafòric). Quin sentit té, per tant, anteposar-lo a *eixe*?

I acabe ja. Com he anat exposant, les opcions del model *quasioriental* cometen dos pecats no necessàriament excloents: obrin la porta a la incoherència sistemàtica; i delaten, si més no,

un principi (bastant avançat) d'autoodi. Entestar-se a usar eixes opcions en detriment de les pròpies valencianes no és un bon negoci: ni ajuda a ensenyar la llengua, ni a generar un vincle afectiu (i efectiu) amb la societat valenciana. Fóra bo que tinguérem cintura i que entenguérem esta crítica com a raonada i constructiva. De fet, des d'ací, mostre ja la meua disposició a escoltar arguments *a contrario*. Els espere en candeleta.

ANNEX 3

HI HA DOS GRANS DIALECTES CATALANS?

LLUÍS FORNÉS (13-04-2015)

“La lengua limosina se conoce en su mejora que vino a parar a Valencia (...) siendo como es toda una, o de la que se deducen las dos, Catalana y Valenciana”.

“La Lengua Valenciana es apostólica, elocuente, elegante, abundante, emphática, agradable, graciosa, blanda, dulce, suave, apta para aprender las demás, significativa y breve. Calidades y grandezas para poder competir con las otras lenguas. Es apostólica por lo que se sabe, y se ha referido del apostólico propheta S. Vicente Ferrer, gloria y honor excelso de la Nación Valenciana”.

Carles Ros

INTRODUCCIÓ

La visió dels dos grans dialectes catalans no és més que un concepte reduccionista, espanyolista, de la llengua. La concepció tradicional, que reivindicuem i volem recuperar, és europea, i entenem –i voldríem ser objectius i imparcials- que és correcta, des del punt de vista científic; encara que, evidentment, deixem la porta oberta a noves aportacions.

En la Jornada de la Dictada Occitana 2015, celebrada a l'ermitori de sant Pau d'Albocàsser -“Porta càtara del Maestrat”, com denominen el poble per allí- es va produir una observació molt perspicaç que ens va recordar el primer article que vam publicar

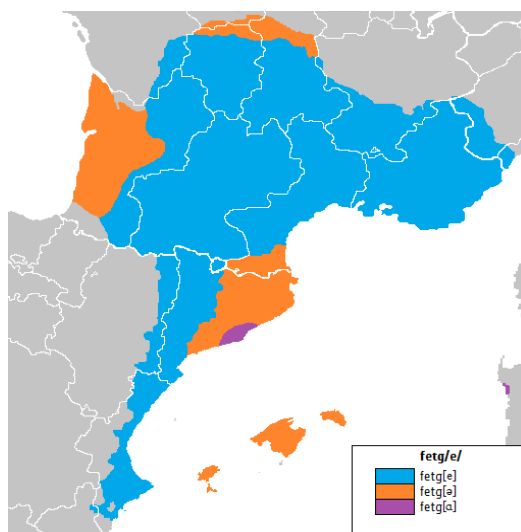
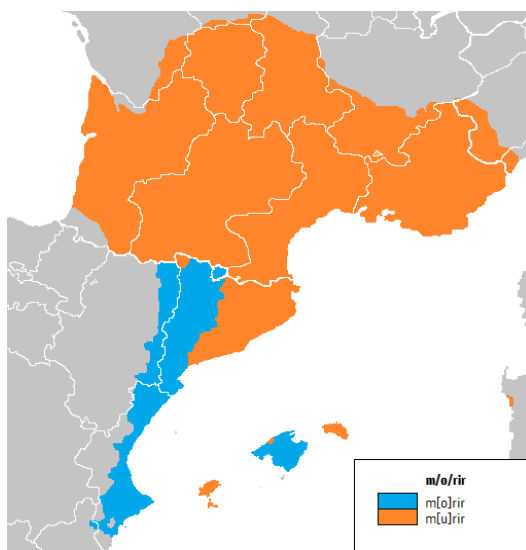
l'any 1988 al respecte⁹. L'asseveració, citada de memòria, és: "El català no està format per un dialecte oriental i un d'occidental; hi ha un dialecte oriental i la llengua que van dur els càtars per l'interior, en una línia claríssima que baixa d'Occitània al País Valencià". Anem a pams: els càtars, sí, però molts més també, al llarg de, com a mínim, sis segles; dit d'una altra manera: Hi ha repoblacions nombroses d'occitans que vénen a terres valencianes, des del segle XIII al XIX, els quals no s'han estudiat en cap universitat valenciana mai; i és evident que la similitud de parlars dels provençals, auvernyats, gascons, etc amb els valencians i catalans han de comptar, a l'hora d'estudiar la llengua, la llengua tota: de Garait a Guardamar. Altrament, continuarem sense entendre... un fum de coses.

TÒNIQUES I ÀTONES EN TOT EL DIASISTEMA

La diferència principal que fonamenta l'existència dels dos dialectes -sense comunitat humana que duga el seu nom- que va descriure Milà y Fontanals, l'any 1861, és la pronunciació de les 'e', 'o' àtones de forma distinta en el català oriental. Però, tal afirmació no significa res més que això, *grosso modo* dit: El català oriental pronuncia d'una manera peculiar, les 'e', 'o' àtones les quals fa 'ə' 'u'.¹⁰

⁹"Factors històrics dels dos grans dialectes catalans" L. Fornés Revista *AFERS*, Catarroja, 1988-89. pp 251-268.

¹⁰L'exemple gràfic, els dos mapes que acompanyen l'article, són del filòleg Àlex Ordaz.

PROVENÇALS, GASCONS I DIASISTEMA OCCITANO-ROMÀ

Els dos grans dialectes catalans que va descobrir Milà y Fontanals encara no han trobat una explicació satisfactòria, definitiva; ni la trobaran, asseverem, mentre no s'estudie la llengua de valencians i catalans en el seu context natural, el diasistema occitano-romà, la nostra secular llengua llimosina, provençal o d'Òc. Per a fer-ho bé, s'ha de tindre en compte que la modalitat lingüística valenciana, la catalana, la mallorquina, la provençal, la gascona, la llenguadociana... pertanyen a un mateix sistema lingüístic, cosa que no s'ha tingut en compte fins ara. Sanchis Guarner va focalitzar el seu interès en el substrat preromà, i allà pels anys 50 va llançar la seua teoria que la base ibèrica a un costat i la cèltica a l'altre podien ser les causants dels dos dialectes, pero diverses troballes arqueològiques van posar en dubte les afirmacions de Sanchis. Badia i Margarit posa l'èmfasi, tant en el substrat com en la romanització, pero la seua hipòtesi tampoc va obtindre el vistiplau dels científics, donat que algunes diferències entre els dos dialectes es van produir els segles XV, XVI... i, fins i tot, el XIX. Per a Veny: "trobo arriscat d'atribuir excessives repercussions lingüístiques als diversos pobles preromans". VENY, J. (1982:27)

Mentre els estudiosos continuen buscant en el substrat només, sense prendre en compte la realitat lingüística actual, en estudi sincrònic també, relacionant totes les formes de la globalitat del sistema, i elles amb la història: repoblacions, càtars, provençals, gascons, etc, no es podrà arribar a conclusions vàlides. Tan senzill com això entenem que és el problema irresolt de l'explicació de la diferència entre els parlars de Barcelona, Girona, etc i els de València, Tortosa i Lleida.

L'invent de Milà y Fontanas: el fet d' observar que hi havia una línia que dividia els parlars dels valencians i catalans en dos conjunts, basant-se en la pronunciació de les 'e' i les 'o' àtones, no és més que una visió espanyola del tema, sense dubte. Si l'autor haguera tingut una visió europea –o, com a mínim global, completa, de la llengua- hauria pogut observar (remarquem que estem a finals del segle XIX), que a les comarques centrals valencianes –per posar un exemple concret- el comerç, que movia milions de pessetes, estava dirigit majoritàriament per provençals i gascons¹¹, entre altres occitans, als quals els hem d'atribuir, sense dubte, l'aparició de mots com: 'riurau', Mont-caud, Mont-arroi, La Peira, etc. Conceptes d'un mateix sistema lingüístic que anaven anivellant-se, salvant les diferències que normalment es produïrien al principi, però adoptant els forasters, els "francesos" –encara que, occitanòfons- les formes valencianes, però això sí: deixant petjades de la llengua pròpia, duta de més enllà dels Pirineus. A Milà y Fontanas li preocupava estrictament 'el català', no la Llengua en conjunt, ni la llengua valenciana, la clàssica, la del Segle d'Or Valencià, no: El català. I va decidir que el català es dividia en dos grans dialectes, oriental i occidental, i a la punta de baix estava 'el valencià'. Sense dubte una primera pedra, o una més, per a bastir la nefasta Batalla de València.

Si Milà haguera tingut en compte la Llengua tota, podria haver dit que: "El català oriental neutralitza les 'e', mentre la resta del sistema lingüístic no ho fa; i les 'o' àtones pronunciades 'u' és una pronúncia compartida per tota la resta de la llengua del nord de Catalunya. I, en tot cas, el seu interès podia haver sigut buscar

¹¹ Vegeu "Occitans benestants esdevenen valencians" a *Paraula d'Oc*, 13.

l'explicació de tal fenomen en el català oriental. La modalitat lingüística catalana per antonomàsia era la que presentava aquelles peculiaritats.

De l'estudi parcial de la llengua no es pot arribar a conclusions generals; ho va fer Milá y Fontanals i un fum de catalans més, i d'occitans (mestre Alibèrt entre ells) seguint les pautes que els donaven des de Barcelona. I... "no és això, companys, no és això": Els dos grans dialectes catalans no existixen.

Mapa que acompanya l'article de Cécilie Chambraud

De França va arribar, l'any 2006, un article publicat a Le Monde per Cécile Chambraud on es diu que la llengua valenciana es parla a Lleida, la Franja d'Aragó, etc. que es va convertir en viral

en les xarxes socials¹². I l'autora té la seua raó, donat que la visió de les coses depén de la perspectiva que es vulga adoptar, i és evident que la llengua que es parla a València -la llengua valenciana-, la del Sud de Tarragona, Lleida, la Franja, etc és 'més igual' que el català oriental, que és una modalitat diferent.

Els dos grans dialectes catalans no existixen més que en la *welstanchaung* d'alguns lingüistes catalans.

CONCLUSIONS

Diversos problemes sociolingüístics valencians encara no resoltos només es poden comprendre si s'estudia el sistema lingüístic globalment, de Garait a Guardamar i de Bordèu a la Gàrdia: La neutralització de les 'e', 'o' àtones en el català oriental; l'increment incoatiu 'esc', 'isc', en la llengua valenciana clàssica i en el valencià actual, etc.

En estar fortament relacionades llengua i història, cal que la ingent quantitat d'occitans que han vingut a terres valencianes des de la mateix creació del Regne a, pràcticament, l'actualitat, siga tractada per les universitats valencianes amb el mateix rigor i respecte que ho fem des de l'associació Òc-València, si volem

¹² Cécile Chambraud

LE MONDE | 07.03.06 | 14h01 • Mis à jour le 07.03.06 | 14h01

acabar d'entendre algun dia per què els valencians estem patint diversos problemes sociolingüístics.

A la pregunta que encapçala el nostre article: Hi ha dos grans dialectes catalans? La resposta és: No.

